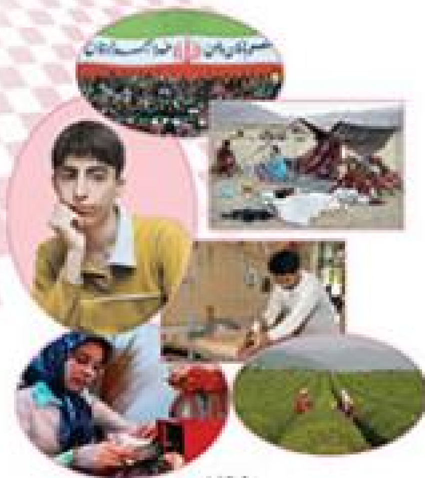
مهارت های اجتماعی ـ اقتصادی

سال دوم

دوره ی راهنمایی تحصیلی پیش حرفه ای

۱۲۹/۶

بسم الله الرحمن الرحیم

مهارت های اجتماعی - اقتصادی

سال دوم

دوره‌ی راهنمایی تحصیلی پیش حرفه‌ای

۱۳۹۶

وزارت آموزش وپرورش

سازمان آموزش وپرورش استثنایی کشور

برنامه ریزی محتوا و نظارت بر تألیف: شورای برنامه ریزی و تألیف کتاب های درسی دانش آموزان با نیازهای ویژه

نام کتاب: مهارت های اجتماعی – اقتصادی- کد ۱۵۴/۶

مؤلفان(اصلاح و بازنگری): مانیا پدیدار،مهری کریمیان، فریده رئیسی ماکیانی

مدیریت امور چاپ وتولید: لیدا نیک‌روش

آماده سازی ونظارت برچاپ: نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی

تهران -خیابان ایرانشهرشمالی- ساختمان شماره ی۴ آموزش وپرورش (شهید موسوی)

تلفن:۹-۸۸۸۳۱۱۶۱ – دورنگار: ۸۸۳۰۹۲۶۶ – کد پستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹

وب سایت: www.chap.sch.ir

امور فنی وآماده سازی: زهرا محمد نظامی

امور فنی رایانه ای: ناهید خیام‌باشی

عکس: اعظم لاریجانی، مجید ذاکری یونسی، حمیدرضا همتی، علی‌رضا مددی، نسیم یزدی

تصحیح: سپیده ملک ایزدی

مدیر هنری: مجید ذاکری یونسی

طراح جلد: طاهره حسن‌زاده

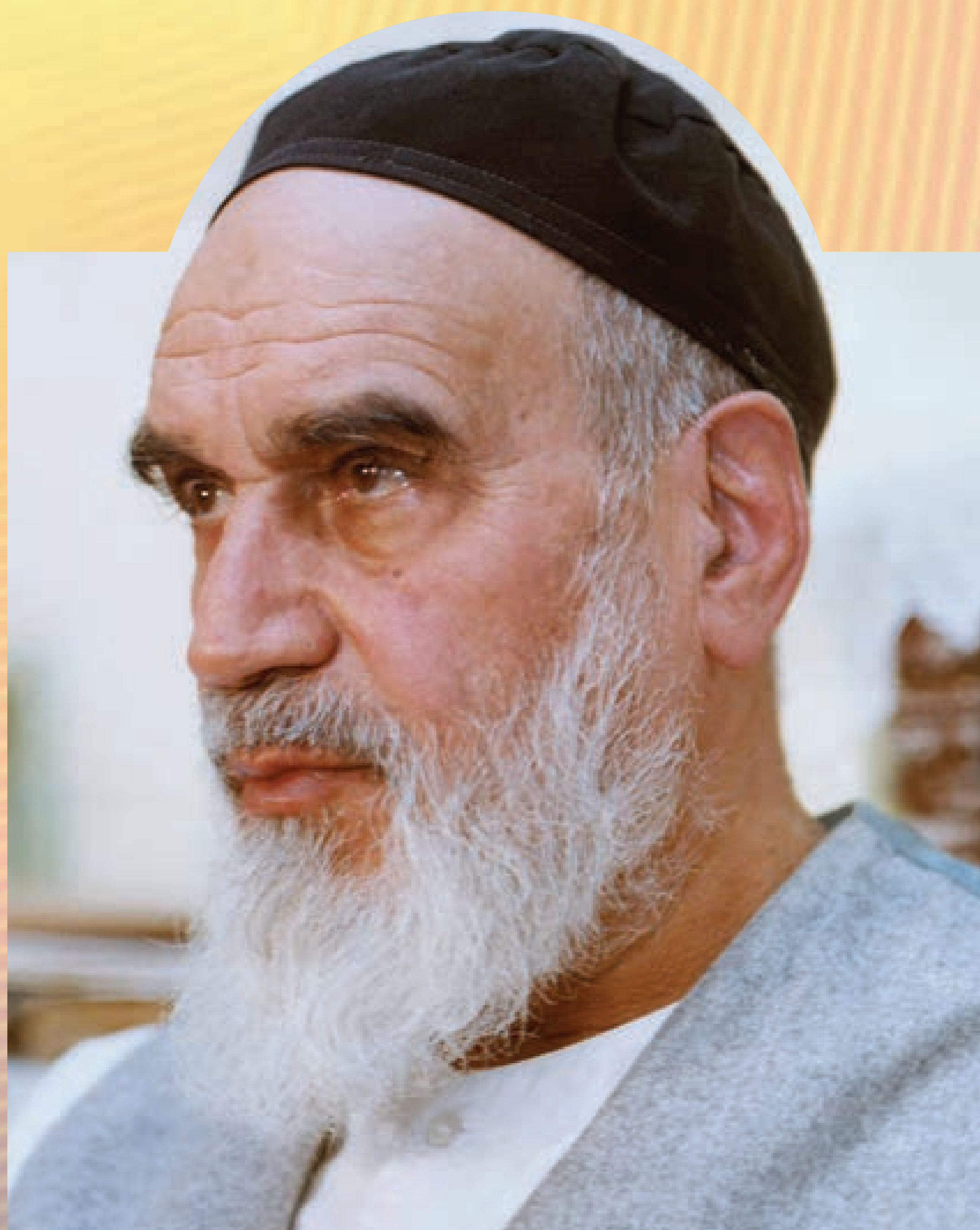
طراح گرافیک وصفحه آرا: حسین وهابی

ناشر: نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی

چاپخانه: شرکت افست

سال انتشار و نوبت چاپ: پنجم-۱۳۹۶

شابک ۴-۱۶۴۱-۰۵-۹۶۴ ISBN

بسمه تعالی

فرایند تولید برنامه درسی مجموعه فعالیت‌های نظام‌مند و طرح‌ریزی‌شده‌ای است، که تلاش دارد ابعاد چهارگانه زیر نظام برنامه درسی (طراحی، تدوین، اجرا و ارزشیابی) را در یک بافت منسجم ، هماهنگ با غایت و اهداف نظام تعلیم و تربیت رسمی سازماندهی نماید.

در تدوین محتوای کتب دانش‌آموزان با نیازهای ویژه که بخشی از فرایند برنامه‌ریزی درسی است، سعی شده تا ملاحظات ساحت‌های تربیتی حاکم بر فلسفه تعلیم و تربیت که ناظر بر رشد و توان‌مندی دانش‌آموزان برای درک و فهم دانش پایه و عمومی، کسب مهارت‌های دانش‌افزایی، به کار گیری شیوه تفکر علمی و منطقی، توان تفکر انتقادی آمادگی جهت بروز خلاقیت و نوآوری و نیز کسب دانش، بینش و تفکر فناورانه برای بهبود کیفیت زندگی است، مورد توجه قرار گیرد. این محتوا با فراهم نمودن فرصت‌های مناسب برنامه درسی ضمن تاکید بر انعطاف در عین ثبات و همه جانبه نگری و توجه به هویت ویژه متربیان با نیازهای خاص، زمینه ساز دستیابی دانش‌آموزان به کسب شایستگی‌های لازم (توان‌مندی‌ها، مهارت‌ها) می‌باشد.

امید است این محتوا در تحقق اهداف موثر باشد و معلمان عزیز و گرامی با بهره‌گیری از این کتاب بتوانند فراگیران را در دستیابی به صلاحیت‌های فردی و اجتماعی یاری نمایند.

این کار بزرگ حاصل همکاری صمیمانه کارشناسان سازمان آموزش و پرورش کودکان استثنایی و گروه‌های تالیف کتاب‌های درسی می‌باشد، شایسته است از تلاش و مساعی این عزیزان همکاران سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وزارت متبوع که در مراحل چاپ و آماده سازی ما را یاری داده‌اند، تقدیر و تشکر نماییم.

در اینجا از همه همکاران و صاحب نظران درخواست می‌نمایم، تا نظرات و پیشنهادهای خود را در خصوص این محتوا به این سازمان منعکس نماید.

دکتر مجید قدمی
معاون وزیر و رییس سازمان
آموزش و پرورش استثنایی کشور

سخنی با همکاران گرامی

یکی از مهمترین وظایف آموزش و پرورش کمک به جامعه پذیری دانش آموزان است. هدف اصلی از تدریس درس مهارت های اجتماعی ـ اقتصادی این است که افراد علاوه بردانش و مهارت های تخصصی خود، از نظر اجتماعی نیز مطلوب باشند. رفتار خود را با الگوهای رفتاری و ارزش های متداول و مورد احترام جامعه وفق دهند.

در تدریس کتاب حاضر «حفظ مطالب کتاب و بازگویی طوطی وار آن » هدف نیست بلکه دانش آموزان باید ارزش‌ها ، هنجارها و مهارت‌های اجتماعی را یادبگیرند، تا قادر باشند رفتار مناسبی را درجامعه ازخود بروز دهند.

جهت رسیدن به اهداف فوق سرفصل های زیر در نظر گرفته شده است :

خانواده ، مدرسه، اجتماع، تدبیر منزل، اطلاع رسانی ، محیط زیست ، مشاغل و جغرافیای بومی و اقتصادی و تعلیمات مدنی

برای آشنایی با ساختار کتاب و همچنین تدریس موفّق نظرهمکاران محترم را به نکات زیر جلب می‌نماییم:

– در ابتدای بعضی از دروس جهت ایجاد انگیزه و برانگیختن حس کنجکاوی دانش آموزان تصاویر یا متن داستانی ارائه شده است.

– متن درس‌ها انشایی روان و مناسب با توانایی ذهنی و سن دانش آموزان دارد و موضوعات برگرفته از واقعیات زندگی و نیازهای روزمره آن‌هاست .

– برخی از درس‌ها تحت عنوان «آیا می دانید که» مطرح گردیده است و ارزشیابی نمی‌گردد.

– برای ارزشیابی در پایان درس‌ها پرسش‌هایی تحت عنوان «فکرکنید وپاسخ دهید» مطرح شده است .

– جهت ارزشیابی تئوری و عملی تمرینات متنوعی در نظر گرفته شده که هدف تثبیت و تعمیم یادگیری است .

– برای کاربردی کردن موضوعات درسی، فعالیت‌هایی در متن درس‌ها (در قالب؛ محتوا، عکس، مثال و ...) پیش‌بینی گردیده وضروری است به صورت عملی توسط دانش‌آموزان اجرا گردد.

– محتوای کتاب براساس تجربیات قبلی دانش آموزان طراحی شده است.

– محتوای آموزشی بر انواع فعالیت های یادگیری اعم از فعالیت های داخل کلاس درس یا خارج از آن تأکید دارد و سعی شود تجارب دانش آموزان در شرایط واقعی انجام گردد.

– ارزشیابی بصورت مستمر و پایانی صورت می‌گیرد.

– استفاده از روش های نوین تدریس که براساس فعالیت دانش آموزان است مانند : روش حل مسئله، اکتشافی ، نمایشی، ایفای نقش، مشارکتی، گردش علمی، تجربی و مشاهده‌ایی در تدریس این درس بسیار مفید است و می توان در عین حال از چند روش به صورت تلفیقی استفاده کرد.

– مطالعه کتاب راهنمای معلم به کلیه همکاران گرامی توصیه می‌گردد.

توصیه های مهم :

– در انجام فعالیت های خاص (بازدید، خرید، آشپزی، نظافت و...) به منظور کسب مهارت باید اصول کلی ایمنی ، بهداشتی و پیشگیری از حوادث مدنظر مربیان عزیز قرارگیرد.

– سازماندهی فعّالیّت‌ها به گونه‌ای باشد که تمام دانش آموزان در فعالیت‌ها شرکت داده شوند.

– در مواردی‌که نمی توان دانش آموز را در موقعیت واقعی قرارداد بهتر است از روش مدل سازی و یا نمایش فیلم و عکس استفاده شود.

– از آنجایی‌که کتاب برای کلیه دانش‌آموزان با وجود تفاوت‌های فرهنگی اجتماعی، اقتصادی بصورت یکسان تألیف گردیده است. لزوماً دارای محدودیت هایی در ارائه مطلب می باشد، لذا مربیان عزیز در تدریس برخی از مفاهیم براساس خصوصیات منطقه‌ای تدریس نمایند و در صورت نیاز از سایر کتاب‌های کمک آموزشی استفاده کنند.

امید است با تلاش و کوشش معلمان دلسوز این جریان راه تکامل را بپیماید.

فهرست

فصل اوّل

خانواده

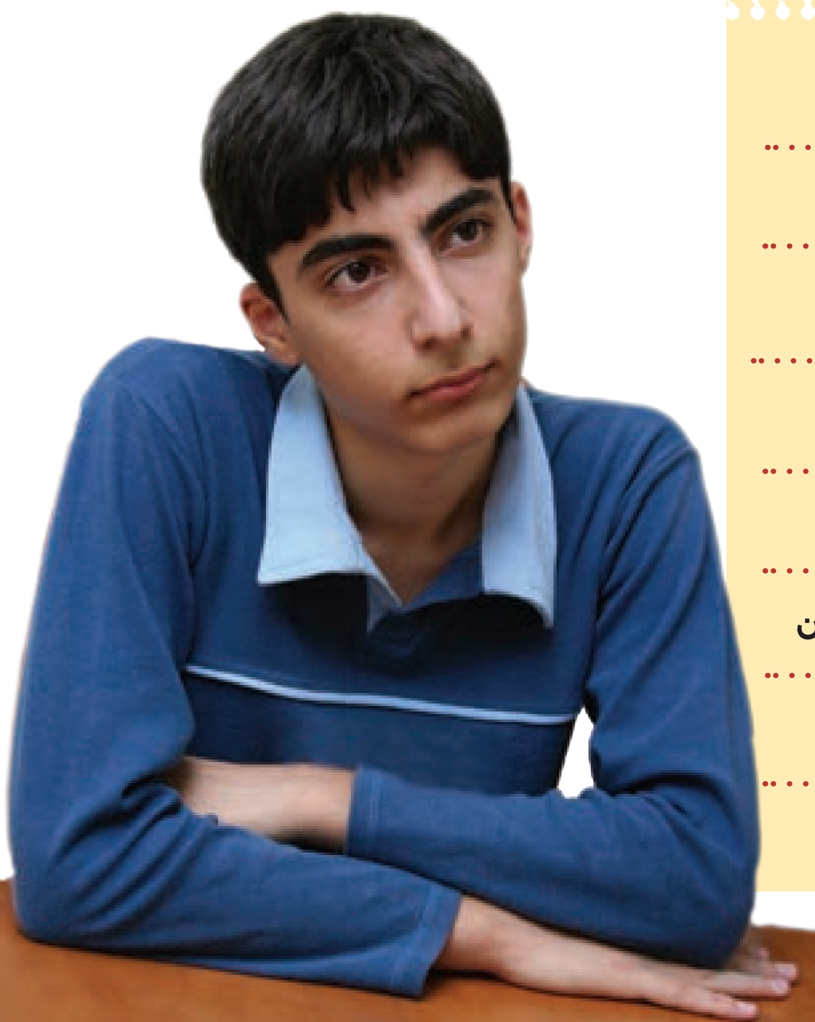
درس ۱

مسئولیّت پذیری

امروز جمعه است و حسین تصمیم دارد به کارهایی رسیدگی کند که در طول هفته فرصت انجام آن‌ها را نداشته است.

در ضمن، مادرش هم چند روز قبل از او خواسته بود که در یک روز تعطیل، صندلی آشپزخانه را تعمیر کند و نرده‌های ایوان را رنگ بزند.

حسین همیشه سعی می‌کند مسئولیّت‌هایی را که برعهده‌اش می‌گذارند، به خوبی انجام دهد؛ او برای انجام مسئولیّت‌ها و کارهای مورد علاقه‌اش فهرست زیر را تهیّه می‌کند:

۱- نظافت اتاق

....

۲- رسیدگی به امور درسی

....

۳- تعمیر صندلی آشپزخانه

....

٤- رنگ کردن نرده ها

....

۵- نظافت شخصی

....

۶- استراحت و تماشای تلویزیون

....

۷- شرکت در نماز جمعه

....

۸- انجام کارهای مورد علاقه

بعد، طبق برنامه مشغول انجام کارهایش می‌شود.

به نظر شما ، آیا او راه مناسبی برای انجام مسئولیّت‌های خود انتخاب کرده است ؟

آیا می دانید مسئولیّت یعنی چه ؟

وقتی انجام دادن کاری را به عهده‌ی کسی بگذاریم و از او بخواهیم که آن کار را انجام دهد، یعنی مسئولیّتی را به عهده‌ی او گذاشته‌ایم .

آیا می دانید فردمسئول به چه کسی می‌گویند ؟

فرد مسئول کسی است که برای انجام کارهایی که به عهده‌ی او می‌گذارند، سعی و کوشش فراوان می‌کند.

همه‌ی ما هرکجا که باشیم، مسئولیّت‌هایی به عهده داریم که باید سعی کنیم آن‌ها را به بهترین شکل انجام دهیم.

در کلاس با دوستانتان گفت وگوکنید

۱- ما، در خانه چه مسئولیّت‌هایی به عهده داریم ؟

۲- مسئولیّت‌های ما، در محیط مدرسه چیست ؟

۳- ما به عنوان یک فرد در اجتماع چه مسئولیّت‌هایی داریم ؟

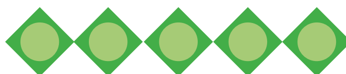
دانش آموزان عزیز، با توّجه به بحث و گفت‌وگو ی انجام شده، جدول های زیر را کامل کنید.

مسئولیّت من در خانه	مسئولیّت من در مدرسه	مسئولیّت من در اجتماع
احترام به افراد خانواده	اطاعت ازقوانین ومقررات مدرسه	رعایت قوانین و مقرّرات عمومی
....	....	....
....	....	....
....	....	....

فکر کنید و پاسخ دهید

۱- چرا حسین روز جمعه را برای انجام دادن کارهایش انتخاب کرد؟
۲- حسین برای این که مسئولیت هایش را بهتر انجام دهد، چه کارکرد؟
۳- هنگامی که کاری را به کسی واگذار می‌کنیم ، یعنی چه ؟
۴- به کسی که در انجام دادن مسئولیّت‌هایش سعی و تلاش فراوان می‌کند، چه می‌گویند؟
۵- دو مورد از مسئولیّت‌هایی را که در خانه به عهده‌ی شما است ، نام ببرید .

پاسخ های صحیح را با علامت × مشخّص کنید.

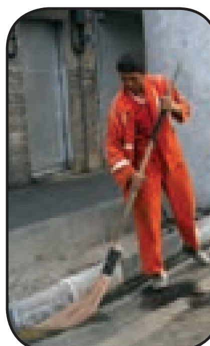
اگر در انجام دادن مسئولیّت خود موفّق نشدم باید :
- از دیگران راهنمایی بخواهم. ☐
- از ادامه‌ی کار منصرف شوم. ☐
- از دیگران بخواهم تا آن کار را برای من انجام دهند. ☐
- سعی و تلاش بیش‌تری کنم. ☐
- از روش‌های مناسب دیگری استفاده کنم. ☐

در جای خالی یک کلمه‌ی مناسب بنویسید.

به کسی که برای انجام مسئولیّت هایش سعی و کوشش می‌کند...............................می‌گویند.

به کارهایی که به عهده‌ی افراد گذاشته می‌شود ....می‌گویند.

مسئولیّت‌های هریک از افراد زیر را مانند نمونه بنویسید.

- نظافت خیابان‌ها
- جمع کردن زباله‌ها در ساعت معیّن

....

....

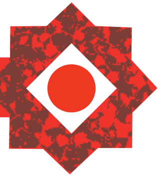
....

....

....

....

فعّالیّت های تکمیلی

۱ـ دانش‌آموزان عزیز، یک دفتر یادداشــت تهیّه کنید. ســپس با نظــارت مربّی خود هر ماه مســئولیّت نظافت یکی از وســایل مدرســه ، مانند: اجاق گاز، یخچال، سماور، کتری، پرده یا فرش را بـه عهده بگیرید و مراحل انجام کار را در دفتر یادداشت خود بنویسید.

۲ ـ با نظارت مرّبی خود به چندگروه تقســیم شوید و وسایلی را که نیاز به تعمیرکردن یا رنگ زدن دارند، مشخّص کنید. سپس آن‌ها را تعمیرکنیدیا رنگ بزنید.

درس ۲

مراقبت از کودکان

انســان در زندگی با خطرات زیادی روبه رو اســت. او برای این که بتواند ســالم زندگی کند و دچارحادثـه‌ای نشود، باید ازخـود و اطرافیانش مراقبـت کند؛ پس لازم است که درباره‌ی خطرات و چگونگی به وجودآمدن آن‌ها آگاهی داشته باشد و راه‌های پیشگیری از آن‌ها را بداند و نکات ایمنی را نیز رعایت کند.

در کلاس با دوستانتان گفت وگوکنید

- شما در دوران کودکی با چه خطراتی روبرو شدید؟
- کسانی که مراقب شما بودند، چه نکات ایمنی را رعایت می‌کردند؟

اکنون شما با بعضی از این خطرات و نکات ایمنی مربوط به آن‌ها آشنا می‌شوید.

یکی از مواردی که باید به آن توجّه کنید این اســت که کودکان نباید به وسایل برقی‌که در حال کارکردن هســتند، مثل چرخ گوشــت ، آب میوه‌گیری یا اتوی داغ دســت بزنند؛ زیرا این کار موجب بروز حادثه می شود.

در تصویرهــای بالا دو کودک را می‌بینید که هر دو به وســایل تیــز و برنده‌ای مثل چاقو و قیچی دست زده اند. حتماً می‌دانید که این کارخطرناک است و کودکان باید زیر نظر بزرگ‌ترها از این وسایل استفاده کنند.

یکی دیگر از نکاتی که باید به آن توجّه کرد این اســت که بعضی از موادّ شــیمیایی مثل داروها ، موادّ سفید کننده ، نفت یا حشره‌کش‌ها را باید از دسترس کودکان دور نگه داشت؛ زیرا این مواد بسیار خطرناک هستند و موجب مسمومیّت شدید می شوند.

هم‌چنین باید به کودکان یاد بدهیم که آتش بازی خطرناک است؛ زیرا ممکن است هنگام روشن کردن کبریت ،لباس آن‌ها آتش بگیرد و در نتیجه خودشان و خانه را نیز به آتش بکشند.

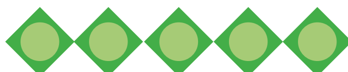

فکر کنید و پاسخ دهید

۱- شناخت خطرات و نکات ایمنی آن‌ها چه کمکی به ما می‌کند؟

۲- دو مورد از خطراتی را که کودکان در زندگی روزانه ممکن اســت با آن‌ها روبه رو شوند، نام ببرید.

۳- چند نوع از موادّ شیمیایی را که برای کودکان خطرناک است، نام ببرید.

به تصاویر زیر نگاه کنید و نکات ایمنی مربوط به هر یک را بنویسید.

....

....

....

....

....

....

جمله‌های زیر را بخوانید و مانند نمونه در جای مناسب علامت × بزنید.

	درست	غلط
با دست خیس می‌توان به پریز برق دست زد.		×
برای روشن کردن اجاق گاز، ابتدا کبریت را روشن می‌کنیم.		
از محلّی که آتش‌سوزی در آن رخ داده است، دور می‌شویم.		
کودکان می‌توانند روی پشت‌بام بازی کنند.		
در کنار پلّه‌ها و در پشت‌بام باید حفاظ قرارداد.		
کودکان به تنهایی می‌توانند از وسایل تیز و برّنده استفاده کنند.		
باید از بازی کردن با ترقّه و فشفشه خودداری کنیم.		
فقط با اجازه‌ی پزشک از دارو استفاده کنیم.		

فرض کنید قراراست یک روز از کودک پنج‌ساله‌ای نگه‌داری کنید. به نظرشما چه خطراتی ممکن است او را تهدید کند؟ کدام نکات ایمنی را باید رعایت کنید؟ سه مورد از این خطرات و نکات ایمنی مربوط به آن ها را درزیر بنویسید.

خطر : ....

نکات ایمنی : ....

خطر : ....

نکات ایمنی : ....

خطر : ....

نکات ایمنی : ....

فعّالیّت های تکمیلی

۱ – مانند نمونه در جای مناسب علامت × بزنید.

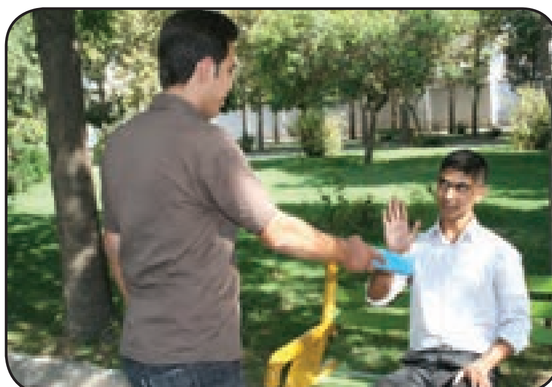
خرید مواد خوراکی ازفروشنده‌ی دوره‌گرد

درست ☐ غلط ☒

شنا کردن همراه با بزرگ‌ترها

درست ☐ غلط ☐

گرفتـن بسته از غریبه‌ها

درست ☐ غلط ☐

۲- به تصاویر زیر نگاه کنید و خطرات هر تصویر را بنویسید :

خطرها : ....
....
....

بازی کردن در وسط خیابان

خطرها : ....
....
....

بازی و شوخی کردن روی پلّه‌ها

خطرها : ....
....
....

پرتاب کردن ابزار کار

فصل دوم

تدبیر منزل

درس ۳

آشپـزی روز

امروز قرار است دختر خاله‌های مریم و سارا به خانه‌ی آن‌ها بیایند. تا با کمک هم برای اتاقشان پرده بدوزند.

مریم و سارا به مادر پیشنهادکردند برای ناهار، کوکوی سبزی درست کنند، تا برای دوختن پرده وقت کافی داشته باشند.

مادر، فهرسـت موادّ لازم بـرای تهیّه‌ی کوکوی سـبزی را روی کاغذ نوشـت و آن را همراه با مقداری پول به آن‌ها داد و گفت : «به فروشگاه بروید و دقّت کنید که به اندازه‌ی پولی که دارید، خریدکنید.»

مریم گفت: «بهتر اسـت ماشین حسـاب را با خود ببریم و قیمت موادّی را که برمی‌داریم با آن حساب کنیم تا از مقدار پولی که داریم بیش‌تر نشود.»

مریم وسـارا به فروشگاه بزرگ محلّه‌ی خود رفتند. سارا موادّ لازم را برمی‌داشت و قیمت آن‌ها را به مریم می‌گفت. مریم هم قیمت هرکدام را به ماشـین حسـاب می‌داد و آن‌ها را باهم جمع می‌کرد. به این ترتیب قیمت تمام موادّی را که برداشـته بودند با ماشـین حساب محاسبه کرد و به سارا نشان داد.

سـارا گفت: «بسیارخوب، ما طبق فهرسـت ، موادّ لازم را خریده ایم و قیمت آن‌ها هم از پولمان بیش‌تر نشده است.»

آن‌هـا پول موادّی را که خریده بودنـد به صندوق پرداختند وفیش خرید را به مسـئول کنترل نشـان دادند و به خانه برگشتند. در خانه، باکمک مادرشان موادّ را تمیز و جابه‌جا کردند. سپس دست‌های خود را شستند و مشغول آشپزی شدند.

موادّ لازم برای پختن کوکوی سبزی (برای ۶ نفر)

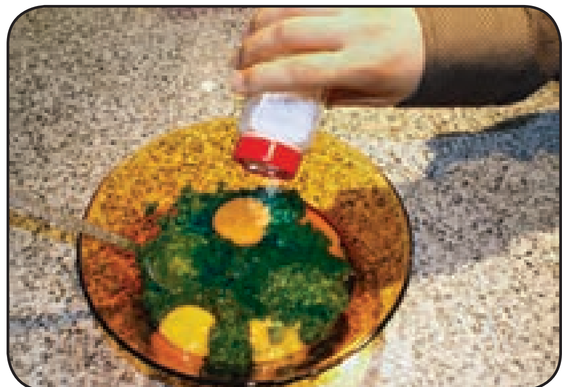
سبزی کوکو (تره، جعفری، گشنیز، شوید)	۱ کیلو
تخم مرغ	۴ تا ۵ عدد
آرد سفید گندم	۱ قاشق سوپ خوری
روغن	به میزان کافی
نمک و فلفل و زردچوبه	به میزان کافی

طرز تهیّه :

مریم و سارا پس از پاک کردن سبزی ها آن ها را خوب شستند و ضدعفونی کردند. بعد با کمک مادر و طبق مراحل زیر کوکوی سبزی را پختند.

بعد از آماده شدن غذا، آن ها قطعه های کوکو را در ظرف مناسبی چیدند و تزئین کردند. سپس با کمک یکدیگر، برای همه بشقاب، قاشق، چنگال و لیوان آماده کردند و میز را چیدند. آن گاه میهمان‌ها را برای صرف غذا دعوت کردند.

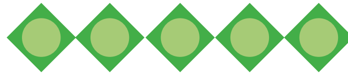
همه از سلیقه و دست پخت مریم و سارا تعریف کردند. بعد از جمع کردن میزو شستن ظرف‌ها، آن ها به همراه میهمان ها برای دوختن پرده به اتاق خود رفتند.

فکر کنید و پاسخ دهید

۱- مریم و سارا برای خرید از فروشگاه چه چیزهایی با خود بردند؟
۲- چرا مریم و سارا ، ماشین حساب را با خود به فروشگاه بردند ؟
۳- قبل از شروع آشپزی کدام نکته‌ی بهداشتی را باید رعایت کرد؟
۴- در دستور پخت غذا، منظور از « به میزان کافی» چیست ؟

با نظارت مربّی خود برای ٤ نفر یک میز زیبا بچینید و وســـایلی را که در چیدن میز به کار بردید، بنویسید.

....

....

....

....

....

....

....

دانش آموزان عزیز، با نظارت مربّی خود یک نـــوع غذای محلّی، یعنی غذایی که مخصوص شهر خودتان است ، تهیّه نمایید و فهرست زیر را کامل کنید.

موادّ لازم برای پخت ....

موادّ لازم	میزان
....	....
....	....
....	....
....	....
....	....
....	....

حالا طرز تهیّه‌ی غذای محلّی را بنویسید.

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

فعّالیّت تکمیلی

دانش آموزان عزیز، برای آشپزی یک دفتر تهیّه کنید. با نظارت مربّی خود، هرماه یک نوع غذای ساده بپزید و طرز تهیّه‌ی آن را در این دفتر بنویسید.

بعضی از غذاهایی که می‌توانید تهیّه کنید، عبارت اند از: کوکوی سیب‌زمینی، خوراک لوبیا چیتی، سالاد فصل، کشک بادمجان و نرگسی. البته می‌توانید غذاهای محلّی شهر خود را نیز تهیّه کنید.

درس ٤

تعمیرات آسان

پدر محمود لوله‌کش ســاختمان اســت و در کار خود مهارت زیــادی دارد. محمود اغلب همراه پدرش برای انجام لوله‌کشــی و یا تعمیرات، به محلّ کار او می‌رود. محمود ســعی می‌کند که هم بــه پدر خود کمک کند و هم ایــن حرفه را بیاموزد. به این ترتیــب او کارهای زیادی از پدرش یادگرفته است.

پدر محمودگاهی کارهای ســاده‌ی لوله کشــی را به عهده ی او می‌گذارد و خودش نیز به کار او نظارت می‌کند و در موقع لزوم او را راهنمایی می کند.

یک روز مادر محمود گفت :«آب در ظرف‌شویی آشپزخانه جمع شده و لوله‌های فاضلاب گرفته است.» پدر رو به محمودکرد و گفت : «پسرم تو می‌توانی آن را تعمیرکنی ؟»

محمود با خوشــحالی جواب‌داد :«البتّه پدرجان، من این کار را از شما یادگرفته‌ام.» او ابتدا وسایل کارش را آماده نمود، سپس قفسه‌ی زیرظرفشویی را خالی کرد. یک سطل زیر سیفون گذاشت و بعد، قطعات آن را بازکرد. محمود متوجّه شد که داخل لوله‌ها به مرور زمان جرم گرفته و مسیر آب را بسته است.

لوله‌ها را با دقّت تمیز کرد و دوباره ســیفون را محکم سرجایش بست. بعد از تمام شدن کارش وسایل را جمع کرد و درجای مخصوص گذاشت، سپس محلّ کار را تمیز کرد.

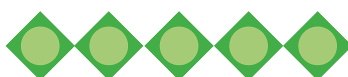

وقتی مادر به آشـپزخانه آمد و دید که محمود توانسـته اسـت از عهده ی انجام کارش به‌خوبی برآید، خوشحال شد. او از محمود تشکّر کرد و گفت : «پسرم ، تو در آینده می‌توانی مانند پدرت در کار لوله کشی مهارت کسب کنی و مثل او یک لوله کش ماهر بشوی.»

درتصویرهای زیر، مراحل روغن‌کاری نشان داده شده است. برای هرتصویر، مانند نمونه، یک توضیح کوتاه بنویسید.

لولای در صدای ناخوشایندی دارد و به سختی باز و بسته می‌شود.

....

....

....

....

فعّالیّت تکمیلی

دانش آموزان عزیز، چنانچه در محیط مدرسه وسایلی هست که نیاز به تعمیرات ساده دارد، با نظارت مربّی خود و رعایت نکات ایمنی ، آن‌ها را تعمیر کنید.

– وسایل تعمیر شده را نام ببرید .

....

....

....

....

....

– مراحل تعمیر یکی از وسایل را بنویسید.

....

....

....

....

....

....

....

درس ۵

قلّک سعید

سـعید در قلّک خود مقداری پول پس انداز کرده بود و تصمیم داشت با آن پول یک ساعت مچی بخرد. او این تصمیم را با پدرش در میان گذاشـت. پدر به او گفت : «فکر بسـیار خوبی است . فردا باهم به ساعت فروشی می‌رویم و یک ساعت می‌خریم.»

روز بعد، آن ها به سـاعت فروشـی رفتند و سعید یک سـاعت زیبا پسندید. آقای فروشنده گفت : «این سـاعت علاوه براین که زیباست، بسیار دقیق هم کار می‌کند.» وقتی سعید قیمت سـاعت را پرسید، متوّجه شد که قیمت آن بیش‌تر از پولی است که او پس انداز کرده است. آن‌ها با عذر خواهی از آقای فروشـنده، مغازه را ترک کردند. سعید در راه برگشت به خانه بسـیار ناراحت بود و با خود فکرمی‌کرد که مدّت زیادی طول خواهد کشـید تا او بتوانـد بقیّه‌ی پول سـاعت را پس انداز کند.

در همیـن هنـگام پدر به سـعید گفت : «سعید جان، اگر موافق باشی من می‌توانم این پول را به تو قرض بدهم.»

سعید با خوشحالی گفت : «چه‌قدر عالی ! ولی چه‌طور می‌توانم پول را به شـما پس بدهم؟ »

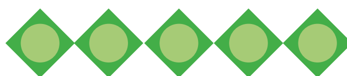
پدر پاسـخ داد : «تو می‌توانی با پرداخت مبلغـی از پول توجیبی خود این قرض را پس بدهی.»

سـعید پیشـنهاد پدر را پذیرفت واز او تشـکّرکرد. سـپس آن‌ها بـه مغازه‌ی سـاعت فروشی برگشتند و ساعتی را که انتخاب کرده بودند، خریدند.

فکر کنید و پاسخ دهید

۱- پس انداز کردن یعنی چه ؟
۲- چرا سعید با پس انداز خود نتوانست آن ساعت را بخرد؟
۳- پدر چگونه در خرید ساعت به سعید کمک کرد؟
۴- شما تصمیم دارید از پس انداز خود چگونه استفاده کنید ؟
۵- آیا می‌دانید مردم به جز قلّک، پول خود را کجا پس انداز می‌کنند؟

دانـش آمـوزان عزیز،هر کدام یک قلّک به کلاس بیاورید و پول‌هـای خود را در آن پس انداز کنید. پس از یک ماه بنویسید که مبلغ آن چه‌قدر شده است؟ شما تصمیم دارید پس انداز خود را چگونه خرج کنید ؟

تاریخ شروع پس انداز من :

مقدار پس انداز من پس از یک ماه :

تصمیم من برای خرج کردن پس اندازم : ....

....

جمله های زیر را کامل کنید.

– من برای خرید وسایلی که دوست دارم ، قسمتی ازپول توجیبی خود را ....

– اگر پولی را از کسی قرض بگیرم حتماً آن را ....

– من بدون اجازه‌ی .... از کسی پول قرض نمی‌کنم.

فعّالیّت های تکمیلی

۱– به نظر شما علی با پس انداز خود کدام یک از توپ ها را می‌تواند بخرد ؟

....

....

۲- برای هر تصویر توضیح کوتاهی بنویسید.

....

....

....

....

....

....

درس ۶

پُست

زمستان آن سال هوا بسیار سرد بود. مادر می‌خواست ژاکتی را که برای پسرش، مجید، بافته بود، به همراه چند کتاب به شهر همدان بفرستد؛ زیرا مجید در دانشگاه همدان مشغول به تحصیل بود.

مژگان از مادرش پرسید :« چگونه می‌توانیم ژاکت و کتاب‌ها را برای مجید بفرستیم؟»

مادر جواب داد : «می‌توانیم این وسایل را از طریق پست برای او بفرستیم. »

روز بعد، مژگان و پدرش، وسایل را در کیسه‌ای گذاشتند و به اداره‌ی پست رفتند. کارمند پست به مژگان یک کارتن داد. مژگان وسایل را داخل کارتن گذاشت و روی آن، نام و نشانی گیرنده و فرستنده و همچنین کدپستی را نوشت و سپس آن را تحویل داد.

کارمند پست، پس از وزن کردن کارتن ، درِ آن را چسباند و قبض هزینه‌ی پست را به آن‌ها داد.

مژگان با پرداخت آن مبلغ ، قبض رسید را از مسئول صندوق دریافت کرد . روی قبض رسید ، مشخّصات بسته ، نام و نشانی فرستنده و گیرنده و هم‌چنین تاریخ و مبلغ هزینه‌ی پست نوشته شده بود.

بعد از خارج شــدن از اداره‌ی پست ، پدر به مژگان گفت : «دخترم ، تا رسیدن بسته به برادرت باید این قبض را جای مناسبی نگه‌داری کنی تا گم نشود.»

مژگان پرسید :« چرا نگه داری قبض مهمّ است ؟»

پدر پاســخ داد :« چون اگر بســته به مقصد نرســد ، ما می‌توانیم با نشــان دادن این قبض علّت نرسیدن آن را از اداره‌ی پست جویا شویم.»

مژگان با خود فکر کرد که از طریق پست ، کارها چه‌قدر آسان‌تر انجام می‌شود!

شرکت پست جمهوری اسلامی ایران

رسید پستی

نمونه ۱۰۵ ج

مشخصات مرسوله

شماره ۱۴۱۵۲۶

تاریخ — ساعت قبول

نوع مرسوله — وزن — گرم

نوع سرویس

مبداء — فرستنده

مقصد — گیرنده

ارزش اظهار شده : به عدد — ریال / به حروف — ریال

ارزش به SDR (ویژه امانت خارجه)

هزینه‌ها

کرایه پستی — ریال

لفاف و سایر — ریال

جمع — ریال

مشخصات واحد قبول

نام واحد

نام و نام خانوادگی متصدی

مهر دفتر و امضاء

آیا می‌دانید که مبلغ هزینه‌ی پستی به چه چیزی بستگی دارد ؟

وقتی بسته‌ای را پست می‌کنید، باید هزینه بپردازید. میزان این هزینه به وزن بسته بستگی دارد.
هرچه وزن بسته سنگین‌تر باشد هزینه‌ی پست نیز بیش‌تر می‌شود. ما می‌توانیم نامه‌ها و بسته‌های خود را از طریق پست به تمام نقاط کشورمان و یا به کشورهای دیگر بفرستیم .

۱- وظیفه‌ی اداره‌ی پست چیست ؟
۲- اگر بسته‌ی پستی به مقصد نرسد چه باید کرد ؟
۳- چرا بسته‌های پستی را وزن می‌کنند ؟
۴- مبلغ هزینه‌ی پستی به چه چیزهایی بستگی دارد ؟

با گذاشتن علامت × در مقابل عبارت درست ، جمله های زیر را کامل کنید.

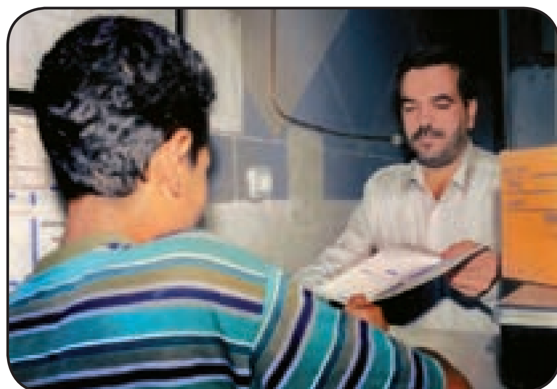
از طریق پست، کارها .... آسان‌تر انجام می‌شود ☐
سخت‌تر انجام می‌شود. ☐

منظور از «مقصد» روی بسته‌ی پستی .... نشانی گیرنده است. ☐
نشانی فرستنده است. ☐

هرچه وزن بسته سنگین‌تر باشد. .... هزینه‌ی پست کمتر می‌شود. ☐
هزینه‌ی پست بیش‌تر می‌شود. ☐

با توجّه به تصویرهای زیر، مراحل پست یک کالا را بنویسید.

۱ – ....

۲ – ....

۳ – ....

۴ – ....

به تصویر زیر توجّه کنید و نشانی مبدأ و مقصد را در جای مناسب بنویسید.

مبدأ (فرستنده): ....

مقصد (گیرنده): ....

فعّالیّت تکمیلی

دانش آموزان عزیز، همراه مربّی خود به نزدیک‌ترین اداره‌ی پســت بروید و یک بسته را به نشانی خودتان پست کنید. سپس با توجّه به قبضی که دریافت کرده‌اید به سؤالات زیر پاسخ دهید :

نام فرستنده :

نام گیرنده :

وزن بسته :

کد پستی :

چندنوع از خدماتی که در اداره‌ی پســـت انجام می‌شود، نام ببرید. سپس یک مورد آن را انتخاب کنید و مراحل آن را بنویسید.

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

درس ۷

شربت نـــذری

رضا، برادر مهدی، در یکی از جبهه‌های جنگ تحمیلی عراق علیه ایران مجروح شده بود.
مادرشان نذر کرده بود که اگر رضا شفا بگیرد، روز عاشورا از عزاداران امام حسین (ع) با شربت پذیرایی کند.
پس از بهبودی رضا، مهدی و دوستش علی قرارگذاشتند که صبح روز عاشورا به مسجد بروند و بعداز شرکت در مراسم سینه‌زنی ، با شربت از عزاداران پذیرایی کنند.
آن‌ها صبح روز عاشورا ، شربت را در پارچ های بزرگی ریختند و به مسجد بردند.
دســته‌های عزادار در خیابان ها بــه حرکت در آمده بودند. در ابتدای هر دســته یک نفر نوحه می‌خواند و چند نفر دیگر هم مشــغول نواختن سنج و طبل بودند. دسته‌های عزادار هم به دنبال آن‌ها حرکت می کردند. وقتی عزاداران به مســجد رســیدند، علی و مهدی با ریختن شربت در لیوان‌های یک بار مصرف ، از آن‌ها پذیرایی کردند. عزاداران نیز با گفتن «ســلام برحسین» یاد شهیدان کربلا را گرامی داشتند.
بعد از تمام شــدن شربت ، علی و مهدی به آشپزخانه‌ی مسجد رفتند و در پختن غذا به دیگران کمک کردند.
هنگام ظهر، با شنیدن صدای اذان، همگی به صف ایستادند و نماز را به جماعت خواندند تا ثواب بیش‌تری ببرند.

بعد از خواندن نماز، سـفره‌های ناهار پهن شد و عزاداران امام حسین (ع) مشغول خوردن ناهار شدند. سپس، علی و مهدی با سایر دوستانشان، سفره‌ها را جمع کردند.

در همین هنگام ، امام جماعت مسـجد به سـوی آن‌ها آمد و ضمن تشکّر از زحماتشان به آن‌ها گفت: « بچّه‌ها، کاری که شـما انجام دادید، ثواب زیادی دارد؛ چون شـما علاوه بر شـرکت در مجلس عزاداری امام حسـین (ع) ، از مردمی که به خاطر شـهادت ایشـان عزاداری می‌کردند پذیرایی کردید و خداوند اجر بزرگی را برای این کارقرار داده است.»

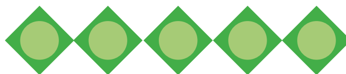
در کلاس با دوستانتان گفت‌وگو کنید

– شما در مراسم عزاداری امام حسین (ع) چگونه شرکت می‌کنید؟

فکر کنید و پاسخ دهید

۱- روز عاشورا چه روزی است ؟
۲- مادر مهدی برای چه نذر کرده بود ؟
۳- چرا برای دادن شربت از لیوان یک بار مصرف استفاده می‌شود ؟
۴- چرا بهتر است نماز را اول وقت و به جماعت بخوانیم ؟

از مادر خود سؤال کنید که آیا تاکنون نذری داشته است؟ چگونه آن را به جا آورده است؟ آن‌ها را بنویسید و در کلاس بخوانید.

....

....

....

....

....

....

....

فعّالیّت های تکمیلی

۱- چند نوع مراسم مذهبی نام ببرید و برای هر یک توضیح کوتاهی بنویسید.

۲- در محلّه‌ی شــما کدام مراسم مذهبی برگزارمی‌شود؟ آیا شما درآن مراسم شرکت می‌کنید ؟

گزارشی درباره‌ی آن بنویسید.

....

....

....

....

....

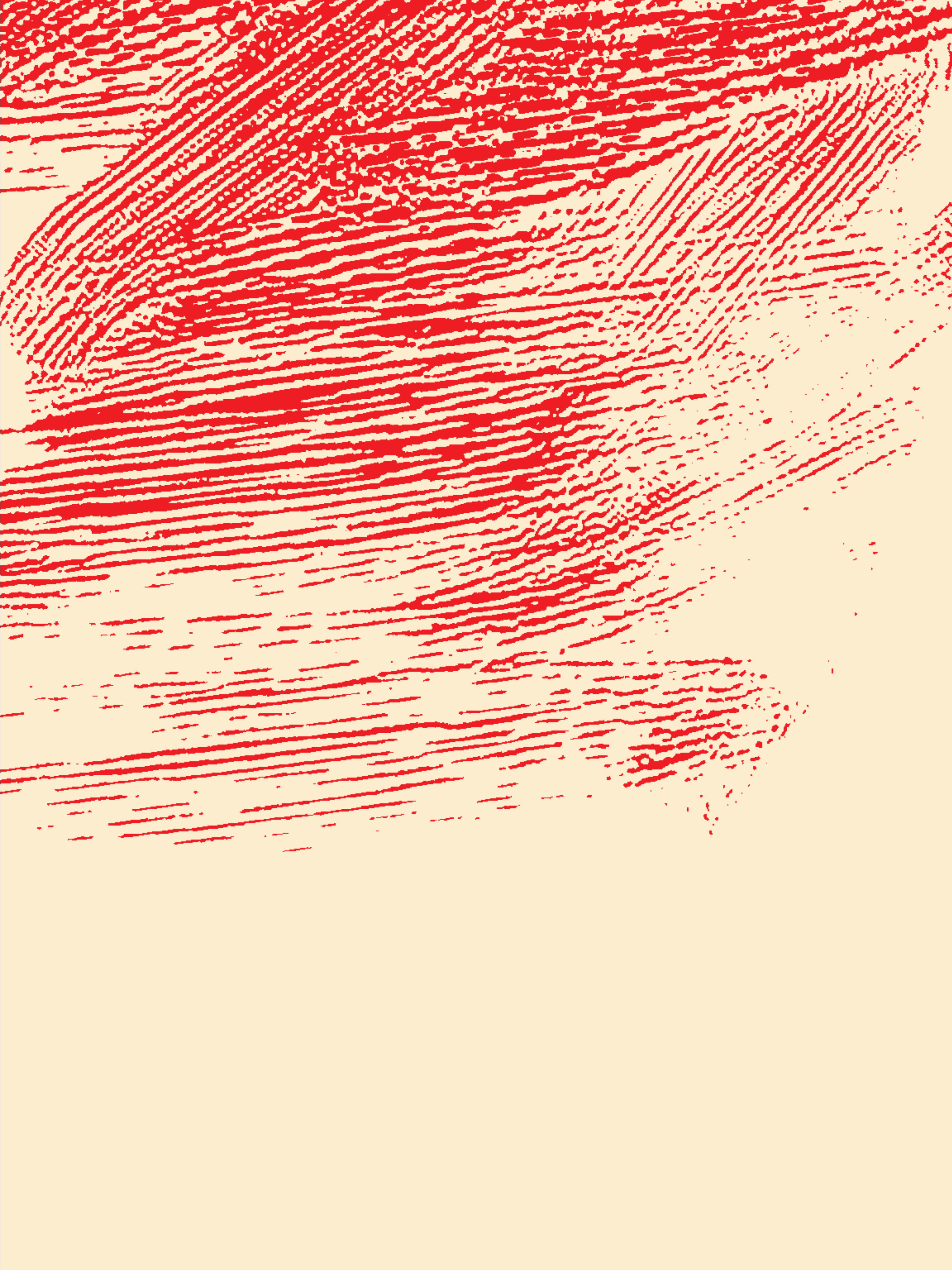
....

....

فصل سوم

مدرسه

درس ۸

وظایف کارکنان مدرسه

دانش‌آموزان عزیز، همان‌طور که می‌دانید، مدرســه خانه‌ی دوّم شماست. شما هرروز، مدّت زمان زیادی را در مدرسه می‌گذرانید و آن‌جا همراه سایر هم‌کلاسی‌های خود مطالب فراوانی یاد می‌گیرید؛ بنابراین باید سعی کنید که اطّلاعات بیش‌تری درباره‌ی کارکنان مدرسه به دست آورید.

در کلاس با دوستانتان گفت‌وگو کنید

– چه کسانی در مدرسه کار می‌کنند و هریک چه وظیفه‌ای دارند؟

درمدرسه افراد زیادی کار می‌کنند و هریک وظایفی را برعهده دارند که به شرح زیر است :

وظیفه‌ی مدیر مدرســه، اداره کردن مدرســه است؛ یعنی اوبه همه‌ی امور رسیدگی می‌کند.

وظیفه‌ی معاون یــا ناظم، حفظ نظم و ترتیب، نظـارت بر اجرای مقرّرات و کمک به مدیر در همه‌ی امـورمدرسـه است.

وظیفه‌ی معلّم، درس دادن و آموزش رفتارهـای صحیح مربوط به خانه، مدرسه و اجتماع است.

وظیفه‌ی مشاور مدرسه، رسیدگی به مشکلات دانش‌آموزان و راهنمایی آن‌ها برای حلّ این مشکلات است.

وظیفه‌ی مربّی بهداشت، آشنا کردن دانش‌آموزان با نکات بهداشتی و نظارت بر رعایت آن هااست.

وظیفه‌ی مربّی پرورشی، برگزاری مراسم مختلف مانند برگزاری نماز جماعت، مراسم دهه‌ی فجر، اجرای مسابقات قرآن و تشکیل گروه‌های هنری است.

وظیفه‌ی دفتردار رسیدگی به کارهای اداری مدرسه و ثبت نمرات دانش آموزان است.

وظیفه‌ی خدمتگزار، نظافت و تمیزکردن مدرسه باهمکاری دانش آموزان است.

وظیفه‌ی سرایدار مواظبت و نگهداری از مدرسه و اموال موجود در آن و دقّت در ورود و خروج افراد است.

فکر کنید و پاسخ دهید

۱- وظایف مدیر مدرسه چیست ؟

۲- چه کســی مسئول رسیدگی به مشــکلات دانش آموزان و راهنمایی آنان برای حلّ مشکلات است؟

۳- چه کسی کارنامه‌های دانش آموزان را تنظیم می‌کند؟

۴- چه کسی مسئول بهداشت دانش‌آموزان است ؟

نام مسئول هر کار را مانند نمونه در جای مناسب بنویسید.

رسیدگی به همه‌ی امور مدرسه	مدیر
نظافت کلاس ها	
درس دادن به دانش آموزان	
حفظ نظم در محیط مدرسه	
راهنمایی دانش آموزان برای حل مشکلاتشان	
برگزاری نماز جماعت در مدرسه	
رسیدگی به بهداشت دانش‌آموزان	
حفظ و نگهداری مدرسه و اموال آن	

درس ۹

وظایف دانش آموزان در مدرسه

یک مدرسه‌ی خوب، مدرسه ای است که تمام اعضای آن با وظایف خود به خوبی آشنا باشند و به آن‌ها عمل کنند.

در کلاس با دوستانتان گفت وگو کنید

– شما به عنوان یک دانش آموز، در مدرسه چه وظایفی را به‌عهده دارید؟

دانش‌آموزان در مدرسه وظایفی به‌عهده دارند که در جدول زیر با بعضی از آن‌ها آشنا می‌شوید.

وظیفه‌ی شما در برابرخودتان	وظیفه‌ی شما در برابردیگران
در انجام کارها دقّت کنید. در یادگیری درس‌ها کوشش کنید. برای حفظ سلامت خود موارد ایمنی را رعایت کنید. از لوازم مدرسه‌ی خود به خوبی نگهداری کنید.	همیشه با دیگران خوشرو و مؤدّب باشید. در انجام کارها با دوستانتان همکاری کنید. در حفظ و نگهداری اموال مدرسه کوشش کنید.

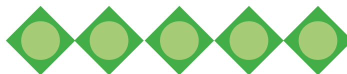
اکنون که با وظایف کارکنان مدرسه و هم‌چنین با وظایف خودتان در مدرسه آشنا شده اید، می‌توانید با همکاری یکدیگر مدرسه‌ی نمونه‌ای داشته باشید.

فکر کنید و پاسخ دهید

۱- یک مدرسه ی خوب، چگونه مدرسه‌ای است ؟

۲- علاوه بر موارد ذکر شده در متن درس، سه وظیفه‌ی دیگر خود را در مدرسه نام ببرید؟

اگر من کارم را بهِ خوبی انجام دهم ،حتماً موفق خواهم شد

اگر من کارم را به خوبی انجام ندهم ، موفق نخواهم شد

با توجّه به عبارت‌های سمت راست، برای تصویرهای سمت چپ ، مانند نمونه یک عبارت بنویسید.

توجّه نکردن به درس

دقّت کردن به درس

دیر رسیدن به مدرسه

....

رفتار نامناسب در حیاط مدرسه

....

فعّالیّت های تکمیلی

۱- دانش آموز عزیز، منظور از اموال مدرسه چیست ؟ آن ها را نام ببرید.

۱-

۲-

۳-

۴-

۵-

۶-

● حالا بگویید که چگونه باید در حفظ و نگهداری اموال زیر کوشش کنیم ؟

۱- میز و نیمکت : ....

۲- آب خوری مدرسه : ....

۳- دیوار : ....

۴- وسایل کمک آموزشی : ....

● اگر این اموال و وسایل آسیب ببینند، چه کسانی ضررمی‌کنند؟

....

....

● در مدرسه چگونه باید در حفظ سلامت و ایمنی خود و دیگران تلاش کنیم؟

....

....

....

....

۲- جمله‌های زیر را بخوانید و با توجّه به رفتارخود ، در جای مناسب علامت × بگذارید:

	بله	خیر
همیشه به موقع سرکلاس حاضر می‌شوم.		
هنگام بازی در حیاط مدرسه کسی را هُل نمی‌دهم.		
هنگامی که معلّم درس می دهد به دقّت گوش می‌دهم.		
در نگهداری از وسایل شخصی‌ام دقّت کافی دارم .		
در مواقع ضروری به دوستانم کمک می‌کنم.		
در نگهداری اموال مدرسه کوشش می‌کنم.		
به دیگران احترام می گذارم.		
اگر چیزی را پیدا کنم، آن را به معاون یا معلّم تحویل می‌دهم.		

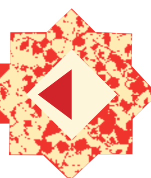
– با توّجه به پاسخ های داده شده، بنویسید کدام یک از رفتارهای خود را باید اصلاح کنید.

....

....

....

....

تحقیق کنید

در مدرسه‌ی خود تحقیق کنید و وظایف هر یک از افراد زیر را بنویسید.

مدیر : ....

ناظم : ....

معلّم : ....

مربّی بهداشت : ....

مشاور : ....

مرّبی ورزش : ....

خدمتگزار : ....

مربّی پرورشی : ....

درس ۱۰

مشاور مدرسه

روز چهارشنبه، دانش‌آموزان کلاس دوّم راهنمایی برای شرکت در جلسه‌ی بحث و گفت‌وگو در اتاق مشاوره جمع شدند.

آقای مرادی، مشاور مدرسه، پس از خوش‌آمدگویی به بچّه‌ها، از حضور آن‌ها در جلسه تشکّر کرد. او به دانش آموزان گفت: «هدف از تشکیل این جلسات، بحث درباره‌ی مسائل نوجوانان و جوانان است. یکی از این مسائل، بیرون رفتن با دوستان، بدون اجازه‌ی والدین است.»

آقای مرادی از بچّه‌ها سؤال کرد: «شما تاکنون با چنین مسئله‌ای روبه رو شده‌اید؟»

سعید جواب داد: «چند روز قبل، پسر همسایه از من خواست که بدون اجازه‌ی پدر و مادرمان به پارک برویم.»

مشاور مدرسه از او سؤال کرد :« پیشنهاد دوست خود را قبول کردی و با او به پارک رفتی؟ »

سـعید گفت : « نه، من قبول نکردم. تصمیم داشـتم اوّل با شما مشورت کنم وبدانم آیا این کار درست است یا خیر؟»

مشاور، رو به سایر دانش‌آموزان کرد و از آن‌ها خواست تا نظرشان را بگویند.

جوادگفت : « به نظر من، سـعید حتماً باید این موضـوع را با پدر و مادرش در میان بگذارد و از آن‌هـا برای رفتن به پارک اجازه بگیرد. والدین او اگر صلاح دانسـتند اجازه می دهند. در غیر این‌صورت برای سعید توضیح می‌دهند که چرا نباید با دوستش به پارک برود. »

عبّاس گفت : « به نظرمن، بی اجازه به پارک رفتن ممکن است خطراتی در پی داشته باشد.»

آقای مشـاور گفت : « سـعید کار خوبی کرده که با عجله تصمیم نگرفته است. شما هم نباید هر پیشنهادی را بدون مشورت بپذیرید. هر گاه با مشکلی روبه‌رو شدید، بهتر است که آن را با پدر و مادر، مشـاور مدرسه یا آموزگار خود در میان بگذارید؛ چون این افراد بهترین کسانی هستند که می توانند در تصمیم‌گیری و حلّ هر مشکلی شما را یاری کنند.»

۱- در جلسه‌ی مشاوره درباره‌ی چه موضوعی بحث و گفت‌وگو شد؟

۲- قبل از هر تصمیم‌گیری چه کاری باید انجام دهیم ؟

۳- ما با چه کسانی می‌توانیم مشورت کنیم ؟

۴- شما در چه مواردی به مشاور مراجعه می‌کنید ؟

۵- بیرون رفتن بدون اجازه‌ی والدین چه خطراتی درپی دارد؟

برای کدام یک از موارد زیر می توان به مشاور مدرسه مراجعه کرد. با گذاشتن علامت×آن‌ها را مشخّص کنید.

در صورت داشتن مشکل درسی ☐
برای خرید لباس ☐
در صورت داشتن مشکل خانوادگی ☐
برای راهنمایی گرفتن در انجام کارها ☐
برای رفتن به مسافرت ☐
در صورت داشتن مشکلی در خارج از محیط خانه و مدرسه ☐
برای انتخاب دوست ☐

۱- آیا تا کنون دچار مشکلی شده‌اید؟ برای حلّ آن با چه کسی مشورت کرده‌اید؟
چه راه حلّی پیدا کرده‌اید ؟
نوع مشکل ....
با چه کسی مشورت کرده‌اید؟ ....
راه حلّ آن مشکل ....

۲- آیا تا کنون کسی با شما برای انجام کاری مشورت کرده است ؟
چه کسی ؟ ....
چه کاری ؟ ....
پیشنهاد شما چه بوده است ؟ ....
....

۳- بــه تصویرهــای زیر نگاه کنید و ماننـــد نمونه، کلمه‌ی (صحیح) یا (غلط) را در جای مناســب بنویسید.

شرکت در بازی دوستانه [صحیح]

گرفتن بسته از افراد ناشناس [   ]

شرکت در میهمانی دوستانه [   ]

اجازه گرفتن قبل از استفاده از وسایل دیگران [   ]

رفتن به سینما بدون اجازه‌ی والدین [   ]

پذیرفتن پیشنهاد افراد ناشناس [   ]

درس ۱۱

رعایت نکات ایمنی در کارگاه

ما روزهای دوشــنبه هرهفته به کارگاه نجّاری می‌رویم. یک روز در کارگاه، با ارّه مشغول بریدن چوب بودیم که ناگهان صدای فریاد محمّد بلند شد. همگی با نگرانی به طرف او رفتیم.

محمّد بدون این که چوب را داخل گیره قراربدهد، شــروع به بریدن آن کرده بود و در اثر این بی‌احتیاطی دستش مجروح شده بود.

من با دیدن خونی که از دست او می‌آمد، دستپاچه شدم و نمی‌دانستم چه کاربایدبکنم.

مربّی کارگاه با آرامش به طرف ما آمد و گفت :« بچّه‌ها نگران نباشید، چیز مهمّی نیست.» سپس از من خواست که نزد مربّی بهداشت بروم و او را خبرکنم.

مربّی بهداشــت با وســایل لازم به کارگاه آمد و بعد از معاینه‌ی دســت محمّــد گفت :« زخم او سطحی است.» او ابتدا دست محّمد را با آب و صابون شست، سپس آن را با مایع ضدعفونی‌کننده شست‌وشو داد و پانسمان کرد.

آن گاه مربّــی کارگاه روبــه دانش آموزان کــرد و گفت :« فکر می‌کنم لازم اســت که درباره‌ی رعایت نکات ایمنی در هنگام کار، یک جلسه‌ی بحث و گفت وگو با یکدیگرداشته باشیم.»

او از دانش‌آموزان پرسید : « به نظرشما علّت این حادثه چه بود؟»

علی گفت : «به نظر من محمّد در کارش عجله کرد.»

حســین گفت : « مــن با نظرعلی موافق نیســتم، چــون محمّد بایــد ابتدا چــوب را داخل گیره قرارمی‌داد.»

رضا گفت :« من فکر می‌کنم نظر هردو صحیح است.»

مربّی کارگاه گفت : « از دقّت و توجّه شــما به این گونه مســائل خوشــحالم. در حقیقت نظر هر ســه نفر شما درست اســت. محمّد نباید عجله می‌کرد. او باید نکات ایمنی را رعایت می‌کرد. در ضمن، شــما هم باید هنگام بروز حادثه خونسرد باشــید و از افراد متخصّص در این زمینه کمک بگیرید.»

فکر کنید و پاسخ دهید

۱- چرا دست محمّد مجروح شد؟

۲- شما هنگام بروز حادثه در مدرسه از چه کسی کمک می گیرید ؟

۳- وقتی حادثه‌ای پیش می‌آید اطرافیان باید چه کارکنند؟

۴- دو مورد از نکات ایمنی را که باید در کارگاه مدرسه رعایت شود، بنویسید.

دانش‌آموزان عزیز، شماره تلفن های ضروری زیر را بنویسید و همیشه آن ها را در دسترس بگذارید. هرکدام از آن‌ها در چه مواقعی استفاده می شود.

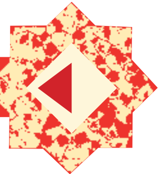
نام مراکز	شماره تلفن	موارد استفاده
مرکز فوریت های پزشکی		
آتش نشانی		
پلیس		
اطّلاعات تلفن		

فعّالیّت تکمیلی

با نظارت مربّی خود از آشپزخانه‌ی مدرسه بازدید کنید ومانند نمونه، جاهای خالی جدول زیر را تکمیل کنید.

نکات ایمنی رعایت شده	نکات ایمنی رعایت نشده	راه حل
کپسول آتش نشانی		

تحقیق کنید

دانش‌آموزان عزیز، در مورد نکات ایمنی کارگاه مدرسه‌ی خود تحقیق کنید . سپس با نظارت مربّی خود، درباره ی آن نکات بحث و گفت وگو کنید و نتایج آن را بنویسید.

....

....

....

....

....

....

....

....

درس ۱۲

جشن دهــه ی فجــر

آن روز مرجــان، که نماینده‌ی کلاس دوّم بود، به هم‌کلاســی‌هایش گفــت :« بچّه ها ، کم‌کم به روزهای دهه‌ی فجر نزدیک می‌شــویم. اگر موافق باشید با معلّم پرورشی مشورت کنیم و برای برگزاری مراسم جشن دهه‌ی فجر برنامه ریزی کنیم. »

زنگ تفریح زده شــد، بچّه‌ها به سراغ خانم اکرمی، مربّی پرورشی مدرسه رفتند و نظر خود را با او در میان گذاشتند.

خانم اکرمی با خوش رویی گفت : « اتّفاقاً من هم می‌خواستم در همین مورد با شما مشورت کنم. به نظر من بهتر است برای انجام این کار ، گروه‌هایی تشکیل بدهیم و سپس مسئو لیّت هرگروه را نیز مشخّص کنیم.»

نسرین پرسید :« منظورتان از گروه چیست؟ »

خانم اکرمی پاســخ داد: هرگاه چند نفر برای انجام کاری با یکدیگر همکاری کنند، در واقع یک گروه تشــکیل داده اند. در هرگروه نیز یک نفر به عنوان ســر گروه انتخاب می‌شــود. وظیفه‌ی ســرگروه ایجاد هماهنگی بین اعضای گروه اســت. حالا شــما هم می‌توانیــد گروه‌های خود را مشــخّص و ســرگروه‌ها را نیز انتخاب کنید. در ضمن، هرگروه باید مسئولیّت انجام یک کار را به عهده بگیرد. برای برگزاری جشــن دهه‌ی فجرمی‌توانیــد برنامه‌های متنوّعی در نظربگیرید؛ مثلاً «تهیّه‌ی روزنامه‌ی دیواری، اجرای ســرود و نمایش، تزئین کلاس و سالن مدرسه، برپاکردن نمایشگاهی از کارهای دستی و نقّاشــی دانش آموزان ، تهیّه‌ی کارت‌های دعوت برای والدین و پذیرایی از آن‌ها.»

بعد از تشکیل گروه‌ها، بچّه‌ها با شور و اشتیاق مشغول تهیّه‌ی مقدّمات جشن شدند.

روز جشــن فرا رســید و همه‌ی گروه‌ها با همکاری هم توانستند مسئولیّت‌های خود را به خوبی انجام دهند و جشن با شکوهی برگزار کنند.

بعد از پایان مراسـم، خانم اکرمی در حضور والدین از تلاش و همکاری گروه‌های دانش‌آموزی مدرسـه تشـکّر کرد و به دانش‌آموزان گفت: « یکی از دلایل موفّقیّت شـما این بود که همه‌ی وظایف خود را به بهترین شکل انجام دادید و با یکدیگر صمیمانه همکاری کردید.

امیدوارم که شما در همه‌ی امور زندگی خود، همکاری با دیگران را ادامه بدهید.»

فکر کنید و پاسخ دهید

۱– مرجان و همکلاسی‌هایش در چه موردی با مربّی پرورشی مشورت کردند؟

۲– پیشنهاد مربّی پرورشی برای برگزاری جشن دهه‌ی فجر چه بود ؟

۳– هدف از تشکیل گروه‌ها چه بود ؟

۴– وظیفه‌ی سرگروه چیست ؟

۵– دلایل موفّقیّت دانش‌آموزان در برگزاری جشن دهه‌ی فجر چه بود ؟

۶– شما برای برگزاری جشن دهه فجر در مدرسه‌ی خود، چه برنامه‌هایی در نظر می‌گیرید؟

فعّالیّت های تکمیلی

۱– دانش آموزان عزیز، بنویسید که دهه‌ی فجر از چه روزی شروع می شود و در چه روزی به پایان می‌رسد. مناسبت هرکدام از روزها را نیز بنویسید.

روز شروع دهه‌ی فجر:

روز پایان دهه‌ی فجر :

مناسبت روز شروع دهه‌ی فجر :

مناسبت روز پایان دهه‌ی فجر :

۲- دانش‌آموزان عزیز، با مشــورت مربّی پرورشــی مدرسه برای تهیّه‌ی روزنامه‌ی دیواری یک گروه تشــکیل بدهید و ســر گروه را با رأی اعضا انتخاب کنید. سپس وظایف هر یک از اعضا را نیز مشخّص نمایید و روزنامه‌ی‌دیواری را با موضوع دلخواه خود تهیّه کنید.

موضوع روزنامه‌ی دیواری:

تعداد اعضای گروه:

نام سر گروه:

نام اعضای گروه	وظایف اعضای گروه

فصل چهارم

اطلاع رسانی

درس ۱۳

شبـــکه‌ی پیـام

دهه‌ی فجر بود. امید و آرش می‌خواستند برای تماشای مسابقات کُشتی جام جهان پهلوان تختی، به ورزشگاه بروند.

امید از آرش پرسید: « مسابقات در چه ساعتی شروع می‌شود ؟»

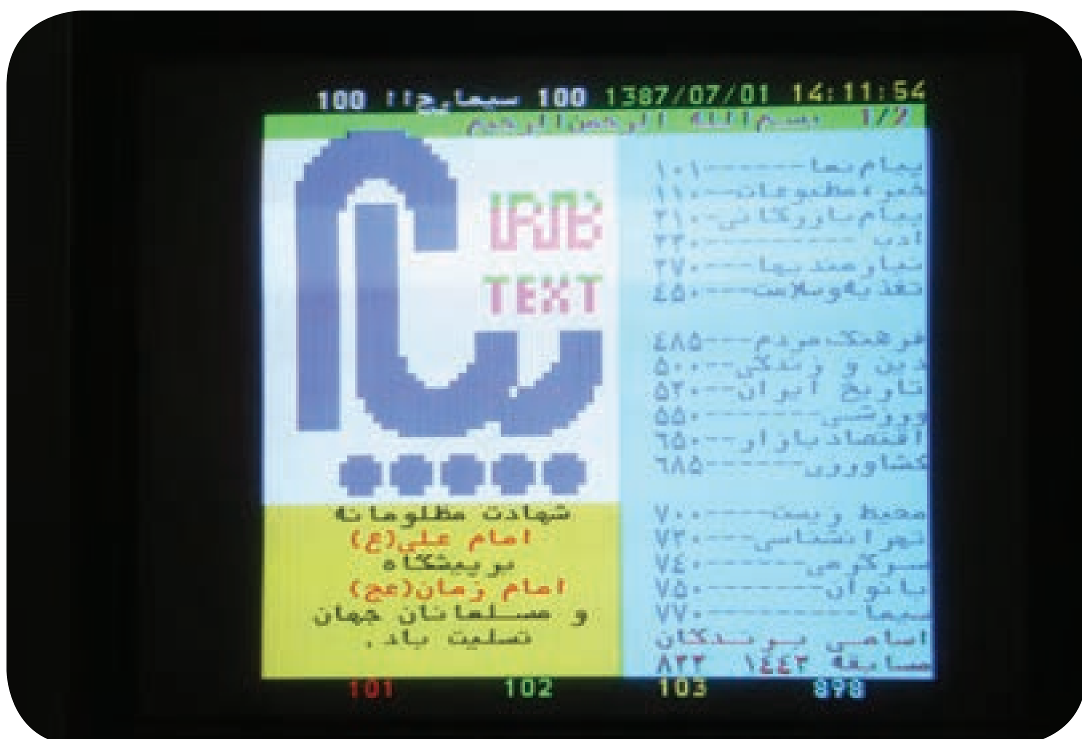
آرش پاســخ داد : « نمی‌دانم ، بهتر اســت با خریدن روزنامه، از برنامه‌ی مسابقات کشتی با خبر شویم.»

امید گفت :« ولی امروز جمعه است و روزنامه‌ای منتشر نمی‌شود.»

آرش پرسید :« پس چه‌طور می‌توانیم از ساعت شروع مسابقات آگاه شویم؟»

امیــد جــواب داد : « تلویزیون ما شــبکه‌ی پیــام دارد. همه‌ی خبرهای مهم از آن شــبکه پخش می‌شود. ما می‌توانیم با تنظیم شبکه‌ی پیام از ساعت شروع مسابقات با خبرشویم.»

آرش گفت : «چه‌قدر جالب اســت ، پس هروقت لازم شــد می‌توانیم خبرهای مورد علاقه‌ی خود را از شبکه‌ی پیام دریافت کنیم!»

امید به آرش پیشـــنهاد کرد اول از مادرش اجازه بگیرد سپس به همراه او به خانه شان برود و با طرز کار شبکه‌ی پیام آشنا شود. وقتی که آن‌ها به خانه رسیدند، امید تلویزیون را روشن کرد و با تنظیم شـــبکه‌ی پیام، اخبار مربوط به مســـابقات کشتی را روی صفحه‌ی تلویزیون آورد. سپس زمان برگزاری مسابقات را یادداشت کرد.

امید برای آرش توضیح داد که از طریق این شبکه می‌توانیم اطّلاعات مفید دیگری هم به دست آوردیـــم ؛ مثلاً خبرهایی درباره‌ی خرید و فروش انواع کالاها و قیمت‌هایشـــان، اخبار مربوط به خدمات گوناگون مانندتعمیر وسایل خانگی یا شست وشوی فرش و همین طور برنامه‌ی حرکت قطارها و هواپیماها و وضعیت آب و هوایی تمام نقاط جهان.

به این نکته توجّه کنید :
به شبکه ی پیام، تله تکست هم می‌گویند.

فکر کنید و پاسخ دهید

۱ – مسابقات کشتی جهان پهلوان تختی در چه ایّامی برگزار می‌شود؟

۲– چند وسیله ی اطّلاع رسانی را نام ببرید.

۳– شما برای به‌دست آوردن خبر از کدام وسایل ارتباط جمعی استفاده می‌کنید؟

فعّالیّت تکمیلی

اگر تلویزیون مدرســه‌ی شــما شبکه‌ی پیام دارد، طرز اســتفاده از آن را از مربّی خود یادبگیرید. ســپس به کمک این شبکه، اطّلاعات زیر را یادداشت کنید.

ساعات شرعی : ....
....
....

وضع آب و هوای شهر خود : ....
....
....

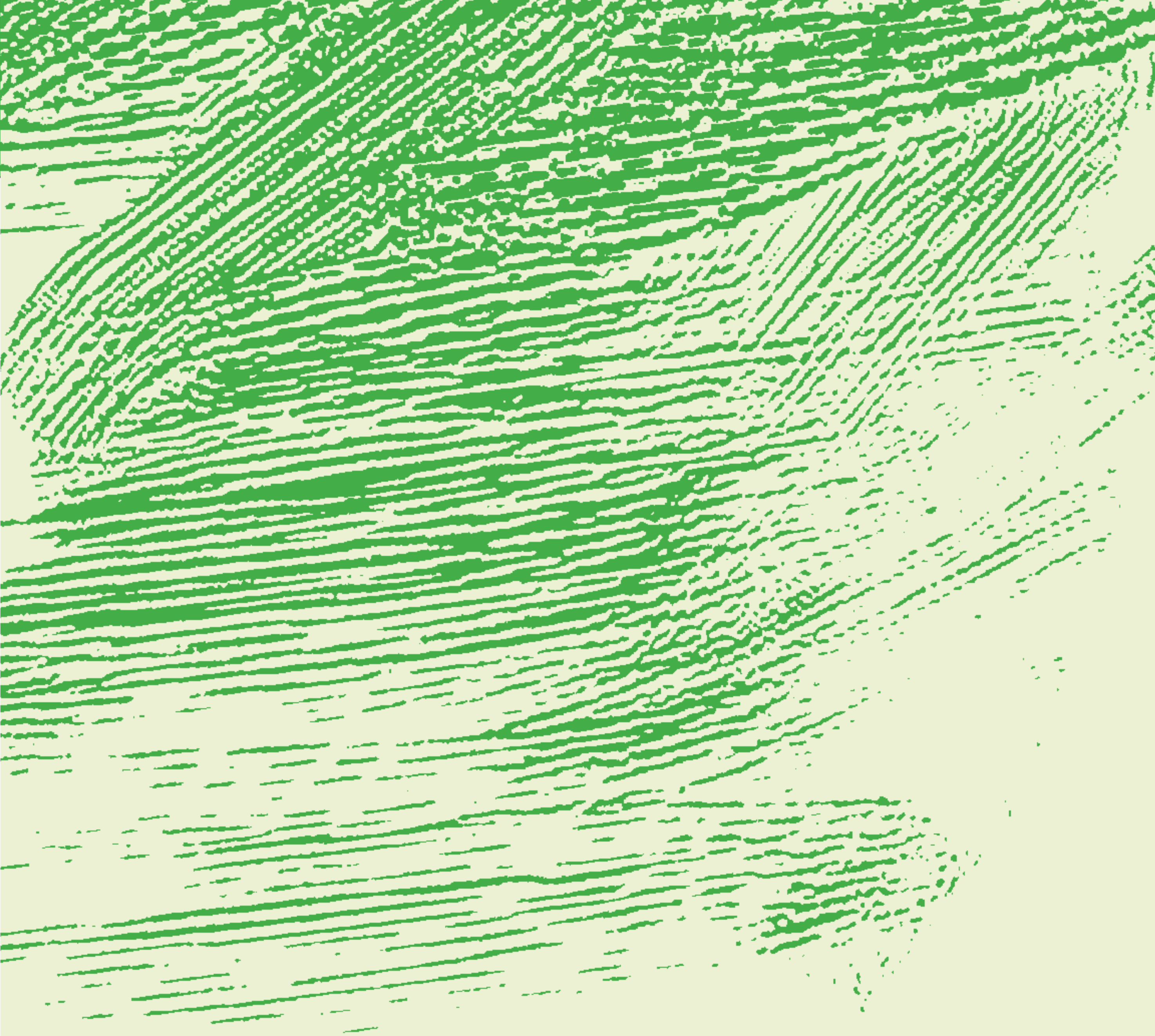
یک خبر ورزشی : ....
....
....

روز و ساعت پخش برنامه‌ی تلویزیونی مورد علاقه‌ی خود : ....
....
....

فصل پنجم

محیط زیست

درس ۱۴

رفتار مناسب در مکان های عمومی

اوّلین بار بود که هادی به همراه برادرش، حمید، برای تماشای مسابقه‌ی فوتبال به ورزشگاه می‌رفت. آن ها پس از خریدن بلیت، وارد ورزشگاه شدند و در جای خود نشستند. جمعیّت زیادی برای دیدن مسابقه آمده بودند. آن‌ها با شعار دادن و به حرکت درآوردن پرچم، تیم مورد علاقه‌ی خود را تشویق می کردند.

با ورود ورزشــکاران به زمین، شور و شوق تماشاچیان هم بیش‌تر شد. در طول بازی، عدّه‌ای از تماشاچیان به داخل زمین بازی کاغذ و پوست میوه پرت می‌کردند.

هادی پرسید : « چرا بعضی ها کاغذ و پوست میوه را به داخل زمین بازی پرت می‌کنند؟»

حمید گفت : « شاید با این کار می‌خواهند شادی خود را نشان دهند، ولی کار شان درست نیست. این گونه رفتارها درواقع، بی‌احترامی به ورزشــکاران است و باعث کثیف شدن محیط ورزشگاه هم می‌شود.»

بعد از مسابقه، هادی و حمید برای بازگشت به خانه سوار اتوبوس شدند.

در داخــل اتوبوس، رفتارهای بعضی از جوانان مناســب نبود؛ از پنجره به بیرون خم می شــدند، صندلی‌ها را پاره می‌کردند و یا به شیشه‌های اتوبوس آسیب می‌رساندند. آن‌ها حتّی به اعتراض دیگران نیز توجّهی نمی‌کردند. هادی از این رفتارها بسیار تعجّب کرد.

حمید برای او توضیح داد که کار این افراد بی‌احترامی به حقوق دیگران است. همان‌طور که، باید از محیط زیســت طبیعی خود مثل جنگل، رودخانه و دریا محافظت کنیم، باید از مکان‌ها و اموال عمومی محیط زندگی نیز نگه‌داری کنیم.

هادی پرسید :« منظورت از اموال عمومی چیست؟»

حمید گفت :« وســایلی که در مکان‌های عمومی مانند سینما، ورزشگاه ، مدرسه و اتوبوس وجود دارد، مال همه‌ی مردم اســت و همه وظیفه دارند در نگهداری و حفظ آن ها کوشــش کنند. به علاوه ، اگر این وســایل خراب شــود به اقتصاد کشــور هم ضرر می‌رســد ، زیرا مقدار زیادی از درآمد کشور باید صرف خرید و یا تعمیر اموال عمومی شود.»

هادی از تماشــای مسابقه بسیار لذّت برده بود؛ ولی از دیدن این رفتارهای نامناسب ناراحت بود و با خود فکر می‌کرد که چگونه می‌تواند درحفظ اموال عمومی تلاش کند.

فکر کنید و پاسخ دهید

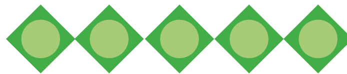
۱– تشویق مناسب و درست در ورزشگاه چگونه است ؟

۲– چند نمونه از اموال عمومی را نام ببرید.

۳– شما برای حفظ اموال عمومی چه کارمی‌کنید ؟

۴– از آسیب رساندن به اموال عمومی چه ضررهایی می بینیم ؟

۵– چند مکان عمومی را نام ببرید.

به تصویرها نگاه کنید و رفتارهای مناسب و نامناسب را مانند نمونه، با علامت × مشخص کنید.

رفتار مناسب ☐ رفتار نامناسب ☒

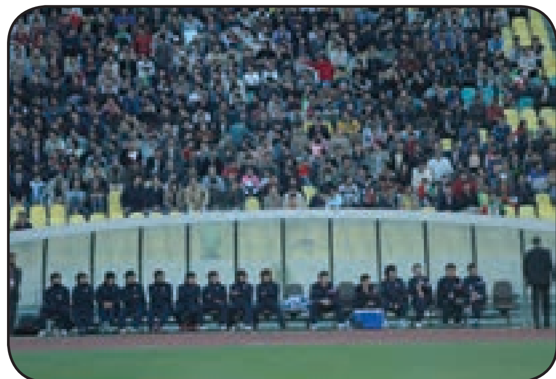
رفتار مناسب ☐ رفتار نامناسب ☐

رفتار مناسب ☐ رفتار نامناسب ☐

رفتار مناسب ☐ رفتار نامناسب ☐

رفتار مناسب ☐ رفتار نامناسب ☐

رفتار مناسب ☐ رفتار نامناسب ☐

رفتار مناسب ☐ رفتار نامناسب ☐

رفتار مناسب ☐ رفتار نامناسب ☐

رفتار مناسب ☐ رفتار نامناسب ☐

رفتار مناسب ☐ رفتار نامناسب ☐

جمله‌های زیر را بخوانید و رفتارهای مناسب را با علامت × مشخّص کنید.

- در داخل ورزشگاه آشغال نمی‌ریزم. ☐
- وقتی به سینما می‌روم، با صدای بلند صحبت نمی‌کنم. ☐
- در جنگل، روی تنه‌ی درخت‌ها یادگاری می‌نویسم. ☐
- وقتی در خیابان راه می‌روم، آب دهانم را روی زمین نمی‌اندازم. ☐
- اطراف رودخانه زباله می‌ریزم. ☐
- سعی می‌کنم ظاهرم در مکان‌های عمومی آراسته باشد. ☐
- وقتی سوار اتوبوس می‌شوم به صندلی‌ها آسیب نمی‌رسانم. ☐
- در حفظ و نگهداری اموال عمومی کوشش می‌کنم. ☐

فعّالیّت های تکمیلی

۱– دانش‌آموزان عزیز، در طول یک هفته، به هرمکان عمومی که می‌روید، رفتارهای مناسب و نامناسب خود و دیگران را یادداشت کنید و در کلاس بخوانید.

رفتارهای مناسب	رفتارهای نامناسب
....	....
....	....
....	....
....	....
....	....

۲– حالا با توجّه به مطالب بالا، رفتارهایی را که به اقتصاد کشور ضرر می رساند بنویسید.

....

....

....

....

....

....

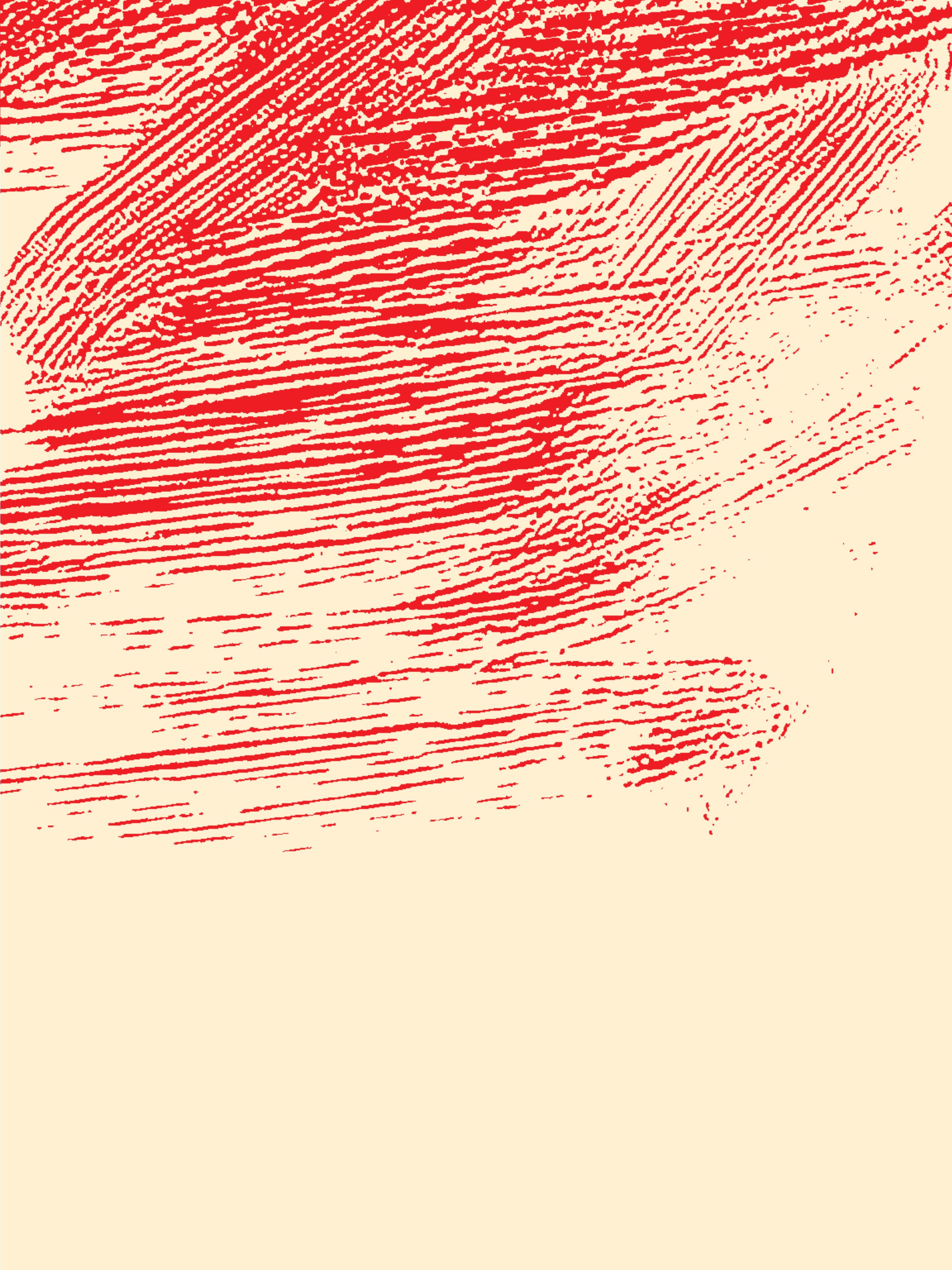
....

....

فصل ششم

مشاغل

درس ۱۵

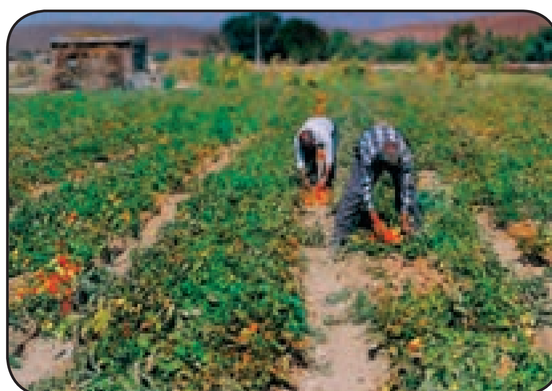
کار در کارخانه

قراربود که دانش آموزان سال دوم راهنمایی پیش‌حرفه‌ای برای آشنایی با مشاغل از کارخانه‌های مختلفی دیدن کنند.

برنامه‌ی این هفته‌ی آن‌ها بازدید از کارخانه‌ی تولید موادّ غذایی بود.

هنگام ورود دانش آموزان ، مسئول کارخانه به آن ها خوش‌آمد گفت و از آقای سعادت، که در کارخانه کار می‌کرد، خواهش کرد تا دانش آموزان را با قســمت های مختلف کارخانه آشنا کند.

آقای سعادت ابتدا آن ها را به قسمت تهیّه‌ی ربّ گوجه فرنگی برد.

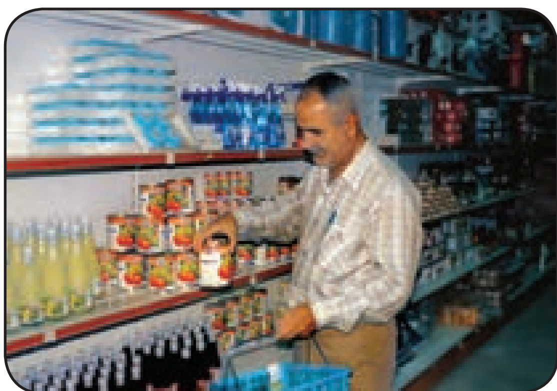

او برایشان توضیح داد که چگونه از گوجه فرنگی رب درست می‌کنند و چطور آن را در قوطی‌ها بسته بندی می‌کنند و برای فروش به فروشگاه ها می‌فرستند.

سپس دانش‌آموزان را به سایر قسمت های کارخانه، مانند قسمت تهیّه‌ی آب لیمو، ترشی و سُس برد و آن‌ها را با نحوه‌ی تولید این موادّ غذایی و بسته‌بندی آن‌ها آشنا کرد.

در پایان، توضیح داد که در هر قسمت، کارگران زیادی با دستگاه های گوناگون کار می‌کنند. آن‌ها وظایف خود را زیر نظر مسئول قسمت خود انجام می‌دهند.

مسئول هر قسمت وظایف گوناگونی دارد. او مواظب است تا کارها درست انجام شود و هر کارگر نیز وظیفه‌ی خود را به خوبی انجام دهد.

از وظایف دیگر مسئول هر قسمت این است که اگر کارگری غایب باشد، برای او جانشین بگذارد و اگر دستگاهی خراب شد ، از تعمیرکاران بخواهد تا نقص آن را برطرف کنند. با انجام درست مسئولیّت‌ها کارخانه می‌تواند محصولات خوبی تولید کند.

پس از بازگشت به مدرسه، خانم مربّی از دانش آموزان خواست تا درباره ی بازدید آن‌روز و مراحل تهیّه‌ی یکی از موادّ غذایی یک گزارش بنویسند و جلسه‌ی آینده در کلاس بخوانند.

آیا می‌دانید وظایف یک کارگر چیست ؟

هرکارگر در کارخانه وظایف زیادی به‌عهده دارد که مهم‌ترین آن ها عبارت اند از :

۱– اطاعت از قوانین و مقرّرات کارخانه
۲– درست انجام دادن وظایف
۳– حضور به موقع در محلّ کار
۴– رعایت نکات ایمنی در محیط کار و استفاده از وسایل ایمنی در هنگام کار
۵– داشتن رفتار خوب و مناسب با مسئولان و سایر کارگران

فکر کنید و پاسخ دهید

۱– چرا دانش آموزان برای بازدید به کارخانه رفتند ؟

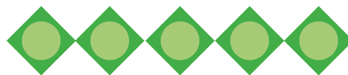
۲– چند نمونه از محصولاتی را که در کارخانه ی تهیّه‌ی موادّ غذایی تولید می‌شود، نام ببرید.

۳– در هرقسمت کارخانه چه کسانی با دستگاه ها کار می‌کنند ؟

۴– کارگران هر قسمت زیر نظر چه کسی کار می‌کنند؟

۵– وظایف مسئول هر قسمت چیست ؟

۶– دو مورد از وظایف یک کارگر را بنویسید.

با توجه به عبارت های سمت راست ، عبارت مناسب سمت چپ را انتخاب کنید و مانند نمونه، علامت × بگذارید:

کارگران در محلّ کار خود

باید به موقع حاضر باشند.

هر موقع مایل بودند، می‌توانند حاضرشوند.

در صورت خراب شدن دستگاه ، کارگران باید

خودشان آن را تعمیر کنند.

به مسئول قسمت اطّلاع دهند.

کارگران در محلّ کارخود

باید از وسایل ایمنی استفاده کنند.

می‌توانند از وسایل ایمنی استفاده نکنند.

فعّالیّت های تکمیلی

۱- با توجّه به تصویرها، بنویسید که هرکارگر به کدام یک از وظایف خود عمل می‌کند.

....

....

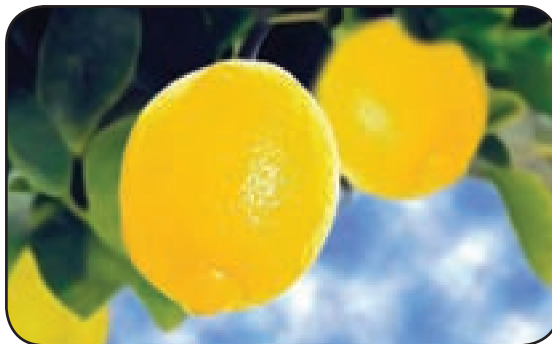

....

....

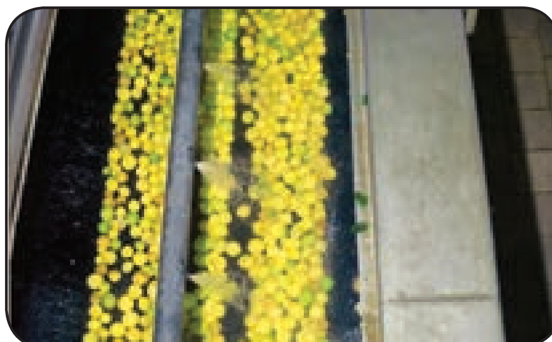
۲- با توجّه به تصویرهای زیر مراحل تولید آب لیمو را بنویسید.

....

....

....

....

....

....

تحقیق کنید

- چند کارخانه را نام ببرید که در آن ها محصولات دیگری تولید می شود.

فصل هفتم

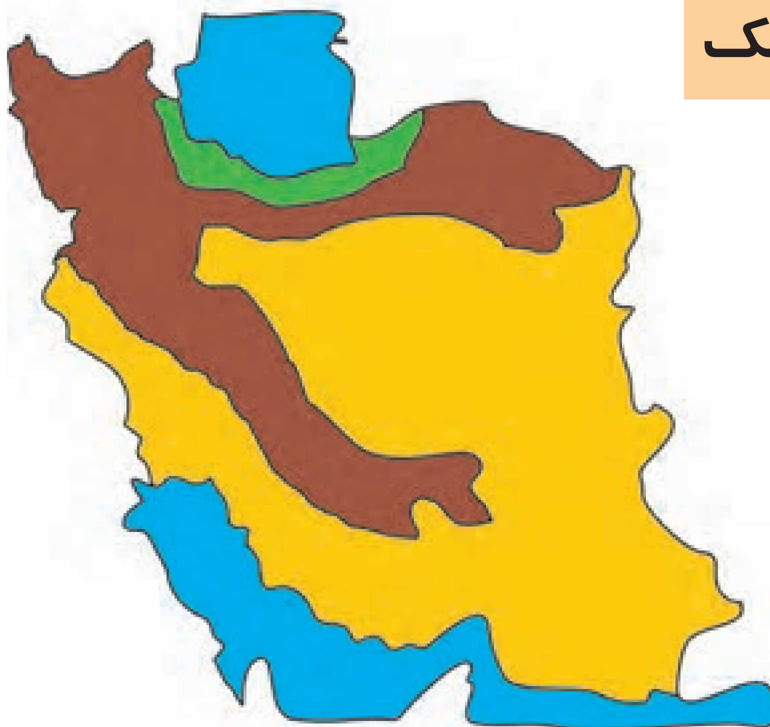

جغرافیا

درس ۱۶

منطقه‌ی گرم و خشک

به نقشه نگاه کنید.

منطقه‌ی گرم و خشــک با رنگ زرد نشان داده شده است.

دراین منطقه، باران کمی می باردو در بیش‌تر ماه‌های سال،هوا گرم و خشــک اســت. در این ناحیه به علّت کم آبــی و وجود نمک فراوان درخاک، گیاهــان زیادی رشــد نمی‌کننــد و کشــاورزان مجبورند باکندن چاه، زمین‌های خود را آبیاری کنند.

همان طور که در تصویر زیر می‌بینید، مردم در منطقه‌ی گرم و خشــک، خانه‌های خود را طوری می‌ســازند که هــوا در آن ها بیش‌تر جریان پیدا کند. با ایــن روش هوای داخل خانه‌ها خنک‌تر می‌شود.

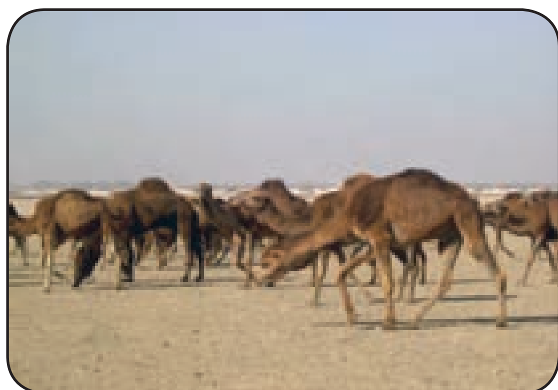
مردم منطقه‌ی گرم و خشــک، با توجّه به موقعیّت محلّ زندگی خود، شغل های گوناگونی دارند، ماننــد دامپروری، تولید صنایع دســتی وکار در کارخانه‌ها و معادن . محصولات کشــاورزی این منطقه عبارت اند از : خرما، گندم، جو و چغندر قند.

آیا می‌دانید معدن چیست ؟

بعضـــی از فلزّات مانند آهن، طلا، مس و یا بعضی از ســـنگ هـــای قیمتی مانند فیروزه را با کندن زمین و کوه ها ، ازداخل خاک و سنگ به دست می‌آورند.

به جایی که این فلزّات و سنگ ها را از آن خارج می کنند، **معـدن** می‌گویند.

فکر کنید و پاسخ دهید

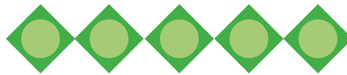
۱- چرا در منطقه‌ی گرم و خشک گیاهان زیادی رشد نمی‌کنند؟

۲- در منطقه‌ی گرم و خشک، کشاورزان زمین‌های خود را چگونه آبیاری می‌کنند ؟

۳- مردم در منطقه‌ی گرم و خشک چه شغل‌هایی دارند؟

۴- محصولات کشاورزی منطقه‌ی گرم و خشک را نام ببرید.

۵- آیا در منطقه‌ای که شما زندگی می‌کنید معدن وجوددارد ؟ آن ها را نام ببرید.

در نقشه‌ی زیر ناحیه‌ی گرم و خشک را پیدا کنید . سپس با توجّه به راهنمای نقشه ،آن را رنگ بزنید.

به تصویرهای زیر نگاه کنید و نام منطقه‌ی آب و هوایی هرتصویر را بنویسید.

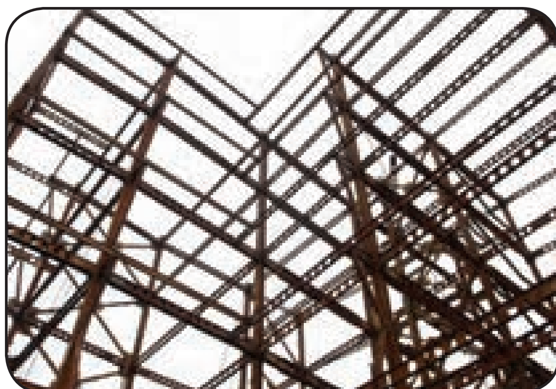

....

....

به تصویرهای زیر نگاه کنید و بگویید که ماده‌ی اولیه‌ی کدام یک ، از معدن به دست می‌آید.

....

....

....

....

....

....

درس ۱۷

منطقه‌ی کوهستانی

به نقشه نگاه کنید .

منطقه‌ی کوهستانی با رنگ قهوه ای نشان داده شده است. دراین منطقه کوه‌های زیادی وجوددارد، به‌همین دلیل آن را منطقه‌ی کوهستانی می‌نامند. در این منطقه برف و باران زیادی می‌بارد و بیش‌تر ماه‌های سال، هوا سرد است.

همان طور که در تصویر زیر می بینید ، خانه های این منطقه در سراشیبی قرارگرفته‌اند و دیوارهای ضخیم دارند تا از برف و باران و نفوذ سرما محفوظ بمانند.

درمنطقه‌ی کوهستانی ، به علّت وجود چرا گاه‌های فراوان، دامپروری رواج دارد. خوراک دام ها از این چرا گاه‌ها تهیّه می شود.

شــغل اغلب مردم این منطقه، دامپروری، کار در کارخانه‌های چرم سازی، لبنیات سازی و تولید صنایع‌دستی مانند قالی است.

محصولات کشاورزی این منطقه عبارت اند از : سیب زمینی ، پیاز ، حبوبات و انواع میوه‌ها .

آیا می‌دانید ایل چیست؟

در مناطق کوهستانی، عدّه‌ای از دامپروران باهم زندگی می‌کنند. آن ها برای یافتن چراگاه‌های مناسب کوچ می‌کنند و برای این که بتوانند به راحتی از جایی به جای دیگر بروند درچادر زندگی می‌کنند.

وقتی هوا گرم می‌شود، به همراه دام های خود به مناطق سردتر، که علف‌های تازه تری دارد، کوچ می‌کنند و هنگامی که هوا سرد می شود، گلّه های خود را به مناطق گرم‌تر برمی‌گردانند.

بیش‌تر آن‌ها باهم خویشاوند هستند. این عدّه از مردم را ایل می‌نامند. به مردم ایل عشایر هم می‌گویند.

فکر کنید و پاسخ دهید

۱- چرا در منطقه‌ی کوهستانی برف و باران زیاد می بارد ؟

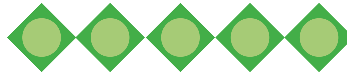
۲- چرا در منطقه‌ی کوهستانی دیوار خانه‌ها را ضخیم می‌سازند؟

۳- چرا اغلب مردمی که در ناحیه‌ی کوهستانی زندگی می‌کنند به شغل دامپروری مشغول هستند؟

۴- چرا مردم ایل در چادر زندگی می‌کنند؟

۵- چرا افراد ایل کوچ می‌کنند؟

۶- به چه کسانی عشایر می‌گویند؟

در نقشه‌ی زیر ناحیه‌ی کوهستانی را پیدا کنید. سپس با توجّه به راهنمای نقشه، آن را رنگ بزنید.

به تصویرهای زیر نگاه کنید.

....

....

کدامیـــک از تصویرهای بالا مدرســـه‌ی بچّه‌های عشـــایر را نشـــان می دهد؟ در جای مناســـب بنویسید.

فعّالیّت های تکمیلی

۱ــ تفاوت مدرسه‌ی عشایر با مدرسه‌ی شهری را بنویسید.

....

۲ــ به تصویرهای زیرنگاه کنید و بنویسید که هرمحصول مربوط به کدام منطقه‌ی آب و هوایی‌است.

....

....

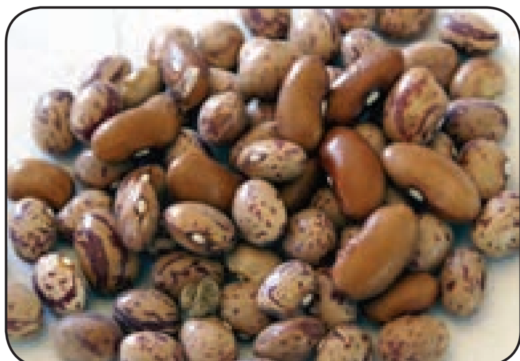
....

....

....

....

درس ۱۸

منطقه‌ی معتدل و مرطوب شمال

به نقشه نگاه کنید .
منطقـــه‌ی معتــدل و مرطوب شــمال ایران درکنــار دریای خزر، با رنگ سـبز نشان داده شـده اسـت. در ایـن منطقه باران زیــادی می‌بارد و بــه همین دلیل هــم زمیــن‌های حاصل خیزو جنـگل هـای فـراوانـی در آن وجود دارد.
اغلب مردم این منطقه خانه‌های خود را از چوب درختان جنگل می‌سـازند و سـقف خانه‌های آن ها شیب دار است.

شـــغل بیش‌تر مردم در منطقه‌ی معتدل و مرطوب شـــمال، کشاورزی، ماهی‌گیری و تولید صنایع دستی است. محصولات کشاورزی این منطقه عبارت اند از : برنج، چای و پنبه .

به دلیل آب و هوای خاصّ منطقه‌ی شمال، جنگل‌های زیادی درآن وجوددارد.

مردم با اســتفاده از چوب و ســاقه‌های نازک درختان و هم‌چنین ســاقه‌های برنج ، صنایع دستی گوناگونی تولیدمی‌کنند؛ برای مثال حصیر، سبد، جارو، بادبزن و انواع وسایل چوبی می‌سازند.

عدّه‌ای از مردم شــمال که به کار تولید صنایع دستی مشغول هستند ، در آمد خوبی از این راه به دست می‌آورند و زندگی خوبی دارند.

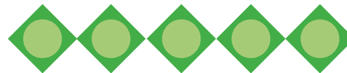
فکر کنید و پاسخ دهید

۱ـ چرا زمین‌های منطقه‌ی معتدل و مرطوب حاصل خیز است ؟

۲ـ چرا مردم این ناحیه خانه‌های خود را از چوب می‌سازند؟

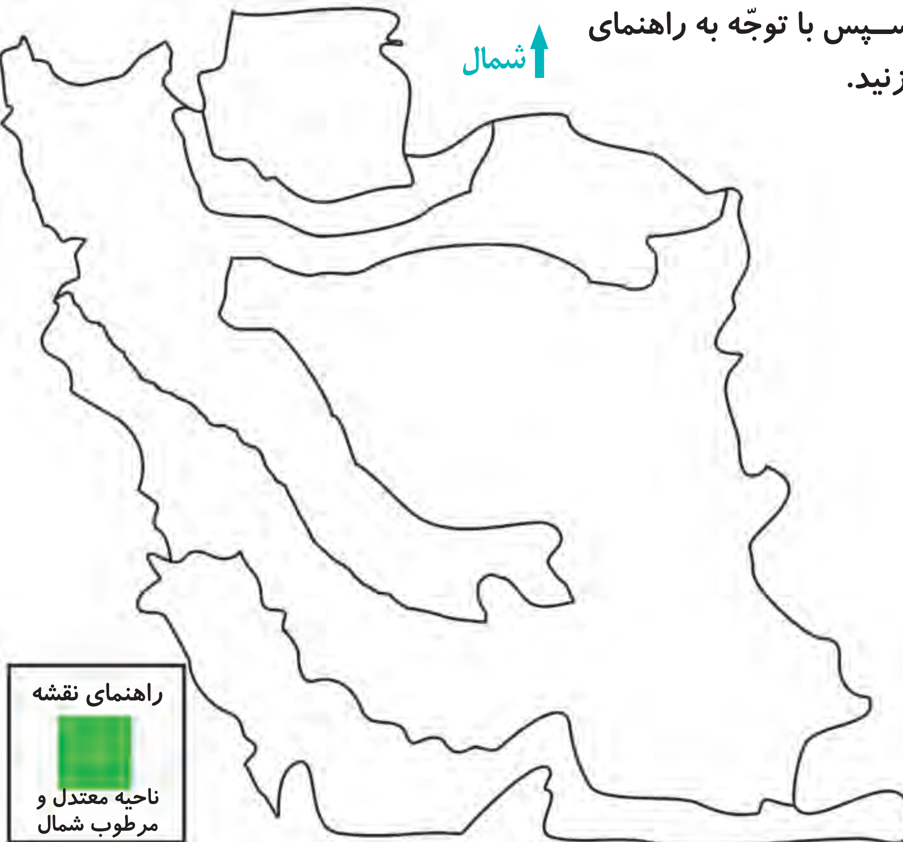
۳ـ مهم‌ترین محصولات کشاورزی ناحیه‌ی معتدل و مرطوب شمال را نام ببرید .

۴ـ چرا در ناحیه‌ی معتدل و مرطوب، بعضی از مردم به شغل ماهی‌گیری مشغول هستند؟

در نقشه‌ی زیر ناحیه‌ی معتدل و مرطوب شمال را پیداکنید. سپس با توجّه به راهنمای نقشه، آن را رنگ بزنید.

فعّالیّت های تکمیلی

۱- با توجّه به تصویرهای زیر مراحل تهیّه‌ی چای را بنویسید.

....

....

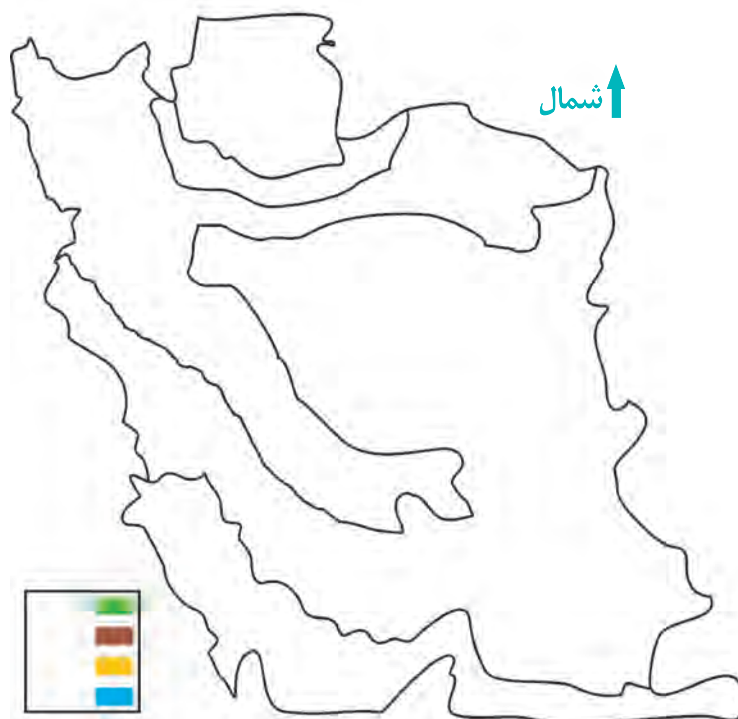

....

....

۲- منطقه‌ی آب و هوایی محلّ زندگی خود را با رنگ مناسب روی نقشه‌ی زیر نشان دهید.

۳- با توجّه به منطقه‌ای که در آن زندگی می‌کنید، به سؤالات زیر پاسخ دهید.

- شما در کدام منطقه‌ی آب و هوایی زندگی می‌کنید؟
- محصولات منطقه‌ی خود را نام ببرید ؟
- مردم منطقه‌ی شما بیش‌تر چه مشاغلی دارند؟
- صنایع دستی منطقه‌ی خود را نام ببرید.

مراحل تهیّه‌ی برنج را از زمان برداشت برنج تا مرحله‌ی پخت آن بنویسید.

....

....

....

....

فصل هشتم

حکومت

درس ۱۹

ایران اسلامی

روزهای انقلاب بود. فریادهای ما از اسلام سخن می‌گفت .
ما استقلال، آزادی و جمهوری اسلامی می‌خواستیم.
می‌خواستیم سرنوشت کشورمان به دست خودمان باشد. می‌خواستیم در کشور اسلامی ایران، مردم در رنج نباشند.
فریاد زدیم، همه باهم؛ فریادمان الله اکبر بود. خدای بزرگ فریادهای ما را شنید. این فریادها همراه با خون شهیدان، انقلاب اسلامی را به پیروزی رساند.
بعد از پیروزی انقلاب، گوش به فرمان رهبر خود، امام خمینی، دست به دست هم دادیم تا کشور خود را آبادکنیم. ما می‌خواستیم قوانین اسلامی در کشورمان اجرا شود و دولتمان اسلامی باشد.
اکنون که پس از سال‌ها به آرزویمان رسیده‌ایم، دولت و مردم، هر یک وظایفی به‌عهده دارند که باید به آن عمل کنند.
دولت وظایف گوناگونی به‌عهده دارد؛ مانند ساختن مدرسه، بیمارستان و کارخانه. ما هم در مقابل دولت وظایفی برعهده داریم؛ مانند انجام درست مسئولیّت‌ها، تلاش برای یادگرفتن حرفه‌ای مناسب و استفاده‌ی صحیح از مکان‌ها و اموال عمومی مثل، پارک ، اتوبوس، قطار و مترو.
به این ترتیب ما می‌توانیم با همکاری یکدیگر، ایرانی آباد، آزاد و سربلند داشته باشیم و در کنار هم با آسودگی زندگی کنیم.

فکر کنید و پاسخ دهید

۱- یکی از شعارهای انقلاب را بنویسید.
۲- هدف انقلاب اسلامی ما چیست ؟
۳- وظیفه‌ی مردم در برابر رهبر انقلاب چیست ؟
۴- ما بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، چه وظایفی را به‌عهده داریم ؟
۵- دولت اسلامی چه وظایفی به عهده دارد؟

فعّالیّت های تکمیلی

۱- چند وظیفه‌ی دیگر دولت و ملّت را در جای مناسب بنویسید.

وظایف مردم در برابر دولت	وظایف دولت در برابر ملّت
....	....
....	....
....	....
....	....
....	....

۲- در کلاس با دوستانتان گفت و گو کنید و بنویسید برای آبادی ایران عزیز، چه کارهایی می‌توانید انجام دهید.

....
....
....